

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Sociologi och socialt utvecklingsarbete 180hp

KANDIDATUPPSATS

"Ett land där alla har möjlighet att utvecklas."

En kvalitativ studie om ensamkommande flyktingbarns integration.

Max Balci Dirik och Tegsti Tesfazghi

Sociologi 61-90hp

Halmstad 2014-09-18

1 Inledning.....	1
1.1 Syfte	2
1.2 Frågeställningar	2
2 Bakgrund	3
2.1 Tidigare forskning.....	4
2.1.1 Exil.....	4
2.1.2 Socialisering	5
2.1.3 Integration	6
2.2 Sammanfattning av tidigare forskning.....	7
3 Teorier	9
3.1 Exil och Flykt	9
3.2 Socialisering & Stigma.....	10
3.2.1 Socialiseringsprocessen.....	10
3.2.2 Stigma	13
3.3 "Vi" och "Dom"	14
3.3.1 Identitet.....	14
3.3.2 Integration	15
3.4 Teoretisk sammanfattning.....	16
4 Metod.....	19
4.1 Val av metod	19
4.2 Urval.....	20
4.3 Förförståelse.....	20
4.4 Tillvägagångssätt.....	21
4.5 Analys av berättelser	22
4.6 Validitet.....	23
4.7 Etik.....	24
5 Resultat.....	26
5.1 Presentation av respondenterna	26
5.2 Exil.....	27
5.3 Socialisering.....	29
5.4 Integration.....	33
5.5 Sammanfattning av resultat.....	36
6 Analys.....	37
6.1 Upplevelser av Exil.....	37
6.2 Socialisering.....	38
6.3 Integration.....	41
7 Avslutande sammanfattning, reflektioner och slutsatser	46
7.1 Vidare studier.....	48
Referenslista	49
Bilaga 1	52

Abstrakt

Syftet med studien är att undersöka, förstå och reflektera kring de faktorer som kan ha bidragit till sex individers, som vid ankomsten räknades som ensamkommande flyktingbarn, integrering in i det svenska samhället. För att kunna besvara våra frågeställningar har vi valt att använda oss av kvalitativ metod då den dels möjliggör en djupare förståelse för oss men även då vi vill få fram deras subjektiva upplevelser av deras integration. Vi grundade vår analys på fem vetenskapliga artiklar samt teorier och begrepp så som; Angel & Hjerns (2004) *Flyktingkrismodell*, Beckmans (2011) *Integrationsteori*, Kamalis (2006) ”Vi” och ”Dom” teori, Goffmans (2006) *Stigmatsteori* och Berger & Luckmanns (2008) *Socialisationsteori*. Resultatet visade att respondenterna upplevde att språk var en viktig faktor i integreringen och att värdfamiljen haft en stor betydelse för dem. Respondenterna tycker att alla ensamkommande flyktingbarn bör ta del av att bo hos en värdfamilj.

Nyckelord: Ensamkommande flyktingbarn, Socialisering, Integration, Stigmatisering.

Abstract

The purpose of this study is to investigate, understand and reflect on the factors that may have contributed to six individuals, who upon arrival were counted as unaccompanied refugee, integration into Swedish society. In order to answer our questions, we have chosen to use a qualitative approach which permits a deeper understanding for ourselves as well as obtaining their subjective experiences of their integration. We based our analysis on five scientific papers and theories and concepts such as; Angel & Hjern (2004) Refugee Crisis Model, Beckman (2011) Integration Theory, Kamalis (2006), "We" and "Them" theory, Goffman (2006) Stigma theory and Berger & Luckmann (2008) Socializations theory. The results showed that the respondents felt that the language was an important factor in the integration and that the host family had a great significance for them. The respondents think that all unaccompanied refugee should take part of living with a host family.

Keywords: Unaccompanied refugee children, Socialization, Integration, Stigma.

1 Inledning

De flesta av oss behöver inte konfronteras med den terror, rädsla, konflikter eller förföljelse som har tvingat miljontals flyktingar världen över på flykt. Vi glömmer lätt bort att de flesta flyktingar är människor precis som vi, med hem, familj, jobb och drömmar – och att de måste överge allt det i ett desperat sökande efter säkerhet i okända miljöer. Samtidigt som de ställs inför en osäker framtid måste dessa vanliga människor samla ett oerhört mod för att överleva och för att bygga upp sina splittrade liv igen (Kofi Annan, FN:s före detta generalsekreterare citerad av Amnesty, 2008).

Statistiken för Ensamkommande flyktingbarn¹ som söker asyl i Sverige har ökat sedan 2006. Dessa barn flyr från sina hemländer av olika anledningar så som krig och svält. Sverige är ett av de länder i Europa som tar emot flest asylsökande barn, enligt Migrationsverket (2014). Vi har en förförståelse, i den bemärkelsen att vi vet om att denna flyktinggrupp debatteras mycket i både media och i akademien, men vi anser att detta område ständigt bör utforskas.

Vi finner att sociologi kan bidra till en bättre förståelse av fenomenet, och mer specifikt vår studie, i den mening att vi kommer reflektera kring de olika relationerna som kan kopplas till samhällsdynamiken och förändringarna.

Till vår studie har vi intervjuat sex idag vuxna män med permanent uppehållstillstånd, som vid ankomsten räknades som flyktingbarn. Vi vill belysa hur de upplevde sin integrationsprocess, både på HVB hemmet, hos värdfamiljen och skolan, från den dag de tillkännagav sig för de svenska myndigheterna. Vi kommer även undersöka vilka aktörer, förutom dem själva, som bidrog till deras integration samt granska på vilket sätt integration blir en del av socialisering i samhället.

Förföljelse, förtryck, fattigdom, krig, inbördeskrig eller katastrofer tvingar många barn att lämna sina hemländer. Barnen kan ha tvångsrekryterats till väpnade styrkor, förföljts och diskriminerats på grund av att de tillhör en minoritet eller utsatts för våld och sexuella övergrepp (Unicef, 2014).

Citatet ovan känner vi beskriver anledningen till varför så många människor flyr sina hemländer för att söka bättre framtider på annat håll även om det innebär att lämna sina familjer bakom sig.

¹ I vår studie benämns flyktingbarn, ungdomar, ensamkommande och syftar på ensamkommande flyktingbarn. Upphållstillstånd syftar på Permanent uppehållstillstånd. HVB hem används i texten och syftar på Hem för vård eller boende.

Vi lever i en värld där krig, svält och andra oroligheter gör sig dagligen påmind. I krig är det civila samhället som oftast står i fokus och drabbas hårdast. Trots att det är människan som skapar dessa krig är majoriteten av människorna som drabbas oskyldiga samhällsmedlemmar och medborgare. Den centrala anledningen till att dessa oskyldiga individer flyr dessa drabbade områden är för att söka skydd och för att leva ett bättre liv. Även barn blir drabbade och måste lämna sina familjer och hem för att söka tryggare förhållanden. Konsekvensen av dessa faktorer blir att ett land som exempelvis Sverige bemöts av större antal asylsökande människor.

Målet för flyktingbarnen som söker och beviljas asyl i Sverige, är att de så småningom ska bli en del av det svenska samhället. Det kommer ensamkommande flyktingbarn till Sverige vilket kan påverka det svenska samhällets struktur och leda till en förändring. Den sociologiska problematiken kan ses utifrån att, samhället måste anpassa sig till denna grupp samtidigt som gruppen måste anpassa sig till det nya samhället. Beckman (2011) menar på att integration ska ses som en gemensam anpassning från alla i samhället för att ett samhälle ska utmärkas som integrerat. Men för att detta överhuvudtaget ska vara möjligt måste samhället reducera ett ”vi” och ”dom” tänk (Kamali, 2006). Integration är något som berör hela nationen, om inte ”vi” och ”dom” tänkandet minskas kan inte integrationspolitiken utvecklas till det positiva (Ibid, 2006). Vi undrar därför hur integrationen upplevts från före detta ensamkommande flyktingbarns perspektiv.

1.1 Syfte

Syftet med denna studie är att förstå och reflektera kring de faktorer som kan bidra till ensamkommandes integrering in i det svenska samhället. Detta genom att belysa sex ungdomars berättelser. Vi kommer att lägga fokus på deras upplevelser om den egna integrationsprocessen i relation till vilka aktörer som spelat roll för den processen samt hur de själva resonerar kring deras bidrag till integration.

1.2 Frågeställningar

- Hur upplevs integration från ensamkommande flyktingbarns perspektiv?
- Vilka är de centrala aktörerna i arbetet med integration av ensamkommande flyktingbarnen i samhället?
- På vilket sätt blir integration en del av socialiseringen i samhället?

2 Bakgrund

Detta kapitel börjar med att förklara bakgrunden för studiens undersökning för att sedan redogöra för fem vetenskapliga artiklar som vi har valt i relation till vårt ämne och syfte. Slutligen kommer vi kort sammanfatta vilken relevans artiklarna har för vårt arbete och hur de har bidragit till vår analys.

Enligt Förenta Nationernas (FN) flyktingkonvention anses man vara en flykting om man ”har välgrundade skäl att vara rädd för förföljelse på grund av” bland annat ras, religion eller sexuella läggning (Migrationsverket, 2014). Vem är då ett flyktingbarn? För att räknas som flyktingbarn ska personen i fråga vara under 18 år och denne ska på något sätt ha separerats från föräldrarna eller vårdnadshavaren innan ankomsten till Sverige (Ibid, 2014).

Det finns två typer av barn på flykt i Sverige: ensamkommande och papperslösa barn.

Papperslösa barn syftar på barn som bor i Sverige utan giltigt uppehållstillstånd. Dessa barn lever gömda och utan tillgång till utbildning eller ett stabilt boende. Ensamkommande flyktingbarn är tillskillnad från papperslösa barn inte gömda. De har tillkännagett sig för de svenska myndigheterna och förses därmed med boende, utbildning och sjukvård av landstinget, i väntan på asyl (Rädda barnen, 2014).

Gruppen flyktingbarn blir större och större för varje år. Enligt Migrationsverkets (2014) statistik har antalet ungdomar ökat sedan 2006, då det var 816 asylsökande ungdomar i jämförelse med 2013 då antalet stigit till 3852 asylsökande barn, där den dominerande åldern var mellan 15-17 år. Av alla som sökt asyl, var det 81 % som beviljades asyl i de asylärenden som prövats av Migrationsverket under 2013 (Ibid, 2014). Ansvaret för dessa barn fördelas mellan bland annat Migrationsverket och kommunen. När barnet tillkännager sig i sin *ankomstkommun*, erbjuds denne tillfälligt boende och omsorg. Kort efter ankomsten ska Migrationsverket hänvisa ungdomarna till *anvisningskommunen* som därefter ansvarar för barnet i fortsättningen. Migrationsverkets uppgifter är ta emot, bepröva ansökan om asyl samt hänvisa ungdomarna till *anvisningskommunen*. Kommunen ansvarar bland annat för att barnet får skolundervisning samt fortsatta insatser för att främja barnets integration. Kommunen ansvarar även för att se till att Migrationsverket ansöker om *god man* till den asylsökande, hos överförmyndaren. Gode män ska hjälpa flyktingbarnet med att bland annat bekräfta ansökan om asyl, ansvara för barnets ekonomi

och biträda barnet vid utredning och samtal hos migrationsverket (Migrationsverket, 2014).

Sveriges ensamkommandes förening i Stockholm bildades i januari år 2012, som ett sidoprojekt till projektet ”Prata med oss, inte om oss” (Heja Sverige, 2014). Den är till för de personer som kom hit som flyktingbarn och föreningens syfte är att bevaka intresset och främja medlemmarnas kulturella och sociala intresse. Föreningen vill bland annat sprida information om det svenska samhället, bedriva vetenskapliga och samhällseliga aktiviteter samt arrangera möten mellan föreningens medlemmar där kunskaper och erfarenheter rörande ensamkommande kan sammanflätas (Ibid 2014).

Ayotte (2000) förklarar att flyktingbarn inte är ett nytt fenomen i europeisk kontext. Under de senaste 100 åren har flyktingbarn tagit sig till Europa av olika skäl; väpnade konflikter, etnisk och religiös förföljelse, folkmord, tvångsflyttning av befolkning, internationella adoptioner, fattigdom och många fler anledningar. Det historiska perspektivet visar enligt Ayotte (2000) att föräldrar i farliga omständigheter traditionellt strävar efter att skydda sina barn genom att skicka dem till tryggare ställen. Ayotte (2000) menar att separationer inte är en ny företeelse och därmed varnar hon oss för det faktum att lösningarna till orsaker för separation sannolikt kommer vara komplicerade. Hon lyfter även fram att det oftast är pojkar som utgör den större kvoten av ensamkommande flyktingbarn. Detta kan hänvisas till att pojkar i vissa konflikter utsätts för större fara än flickor. Pojkar i vissa kulturer anses vara mer värdefulla än flickorna och då särskilt den äldste pojken men det kan också bero på att det generellt är mindre farligt för pojkar att fly ensam än för flickor (Ibid, 2000).

2.1 Tidigare forskning

I detta avsnitt ger vi en kort presentation av relevanta vetenskapliga artiklar under teman *Exil*, *Socialisation* och *Integration*, för att börja skapa en röd tråd i vår studie. Vi tycker att dessa teman är lämpliga för att de har en koppling till varandra. Avsnittet avslutas med en sammanfattning av de vetenskapliga artiklarna samt deras relevans till den här studien.

2.1.1 Exil

Syftet med Kohlis (2006) kvalitativa studie är att finna ett hjälpmedel för att flyktingbarn ska våga öppna sig för myndigheter utan att behöva känna en fruktan för att de äventyrar sin asylprocess, som kan resultera i utvisning. Författaren menar på att dessa barn tenderar att

överdriva eller till och med ljuga om sin bakgrundshistoria för att maximera sin chans för ett uppehållstillstånd. Det framkom i Kohlis (2006) studie att hans respondenter agerat på detta sätt för att de hade blivit uppmanade av familjemedlemmar att vara diskreta med de uppgifter de lämnar. Detta då det dels maximerar chansen gentemot ett permanent uppehållstillstånd men också för att inte riskera att familjen som befinner sig någon annanstans spåras och hittas. Kohlis (2006) studie påvisade att barnens agerande är ett komplext fenomen i relation till deras påtvingade migration.

Catherine Montgomery, Cecile Rousseau och Marian Shermarke (2001) analyserar individuella- och gruppintervjuer med 18 socialarbetare vars arbete fokuserar på flyktingbarn i Montreal, Kanada. Författarna lyfter tre ”migrations profileringar” (Eng: migratory profiles) som framkommit i intervjuer utförda med socialarbetarna. Den första och även den största gruppen, består av de som flytt sina hemländer på grund av händelser utom deras kontroll. Det kan handla om en förlust av familjemedlemmar eller situationer av extremt våld och de har ingenstans eller någon att vända sig till. Inom samma grupp finns det även dem som flytt på grund av förföljelse eller fruktan för det med anledning av politiskt engagemang (Ibid,2001). Den andra profileringsgruppen består av ungdomar. I denna grupp är det generellt individen själv som beslutar om att lämna hemlandet även om detta också är provocerat av situationen i hemlandet. I vissa länder kan det vara så att det finns begränsade möjligheter på grund av krig, politiska oroligheter eller ekonomisk instabilitet. Många av ungdomarna är därför på jakt efter mer självständighet, de vill etablera sig som vuxna. Det poängteras även att, förutom socialtjänsten och placeringsresurserna, är det skolan som spelar en viktig roll i ungdomarnas integration (Ibid, 2001).

2.1.2 Socialisering

Anne-Marie M. Wallin och Gerd I. Ahlström (2005) skriver i sin artikel om en uppföljningsstudie. Studiens syfte är att få en bild av hur de intervjuade individerna, som precis som våra respondenter klassade som flyktingbarn vid ankomsten till Sverige, ser på sitt välmående och deras livssituation ett par år efter ankomsten.

Majoriteten av respondenterna hade fått jobb efter många år av studier. Detta innebar inte bara att de hade en inkomst, utan detta hade en stor betydelse för deras självständighet. Bortsett från det, fick de även ett större socialt kapital, då de bekantade sig med människor från

majoritetsbefolkningen. Det nya språket, eller bristen av det, hade en stor betydelse för respondenterna. De uppgav att de kände en viss förlust av att inte kunna uttrycka sig ordentligt. Majoriteten uppgav att deras livskvalitet hade ökat i takt med att deras kunskaper i svenska ökade. Deltagarna nämnde att de inte hade mycket kontakt med familjer från majoritetsbefolkningen, men att det fanns en önskan om en förbättring. Inte enbart för att förbättra sina kunskaper i det nya språket men också för att skapa sociala relationer utanför sin etniska grupp. Deras sociala nätverk bestod oftast och i vissa fall enbart, av människor från samma etniska bakgrund. De belyser att fosterfamiljer från samma bakgrund tillhandahåller en funktion för ungdomarna då de kan fungera som en brygga mellan deras förflutna och framtid.

2.1.3 Integration

Philip Andersons (2001) artikel utgår ifrån en kvalitativ rapport vars fokus ligger på flyktingbarn i Tyskland och som har för avsikt att ge en praktik orienterad publikation (Eng: practice-orientated publication) för de som jobbar med dessa barn på en daglig basis. Andersons (2001) artikel belyser bland annat rollen av vänskap, skolan, familjen, graden av integration inom det lokala grannskapet och den specifika situationen för flyktingbarnen. Författaren nämner att flyktingbarn möter samma nya utmaningar, så som det nya språket och den nya kulturen, som de vuxna men att de har en större chans att genomgå dessa prövningar snabbare än de vuxna tack vare skolan. Anderson (2001) visar också på att lärarna på skolan spelar en viktig roll, då elever oftast ser upp till sina lärare. Han påvisar att boendet även spelar en stor roll i barnens språkliga utveckling. Anderson (2001) påpekar även han, att barnen bär på hemligheter som innebär att vara försiktiga med vad dem säger. Detta för att, precis som Kohlis (2006) respondenter nämner, inte riskera sina uppehållstillstånd. Anderson (2001) menar på att detta sätter en enorm press på barnen att minnas allt och komma ihåg alla detaljer.

Tom Luster, Desiree Qin, Laura Bates, Meenal Rana och Jung Ah Lee's (2001) artikeln utgår ifrån en studie vars syfte är att undersöka ensamkommande sudanesiska ungdomars anpassning till det nya samhället. Författarna vill utifrån sin kvalitativa studie identifiera de faktorer som är relaterade till de individuella skillnader som finns i anpassningen till det nya samhället. Luster et al. (2010) poängterar precis som Anderson (2001) att flyktingbarn som flyr tillsammans med sina familjer kommer stöta på svårigheter, såsom en ny kultur och nytt språk, dock är ensamkommande en ännu mer sårbar flyktinggrupp, då det går igenom allt utan sina familjer.

Författarnas undersökning visar att ha en bra fosterfamilj kan främja barnets anpassning till det nya samhället. Det ger en känsla av samhörighet, vilket leder till en positiv inställning. Resultatet visade även att motiveringen till flykten till det nya landet, så som utbildning och ett bättre liv, har bidragit till deras adaptation. Resultatet visade även att ungdomarna i studien uppfattade att man ska kombinera det bästa från den sudanesiska kulturen, med det bästa från den amerikanska kulturen för en lyckad integration. De menar bland annat på att de som enbart omger sig med människor från sin egen kultur tenderar att inte anpassa sig lika framgångsrikt.

2.2 Sammanfattning av tidigare forskning

Catherine Montgomery et al. (2001) artikel tar upp varför människor, speciellt minderåriga, flyr från sina länder. Artikeln utgör en grund då den skapar en förståelse för dessa individers utsatta situation i deras hemländer. Den utsatta situationen kan bidra till en samhällsförändring i andra miljöer då den kan påverka grupperingarna och strukturen i andra samhällen. Genom denna artikel fick vi en djupare förståelse för individer som väljer att fly från sina hem på grund av oroligheter i landet. Kohlis (2006) artikel tar upp hur ungdomar som är på flykt bemöter myndigheter i andra länder. I artikeln framkom det att dessa ungdomar känner en rädsla för myndigheterna och att de därför undanhåller, ljuger eller överdriver om sin bakgrundsinformation för att öka sina chanser att stanna i landet. Artikeln bidrog till vår förståelse genom att den upplyser målen med ungdomarnas landsflykt då de vill skapa sig ett bättre liv i ett nytt land. Dessa artiklar bidrog till vårt val av Angel & Hjerns (2004) teori om flyktingkrismodellen. Teorin förklarar vad ungdomar går igenom när de lämnar sitt hemland och kommer till ett nytt land med en ny kultur. Med andra ord tar den upp processen och de påfrestningar som ensamkommande går igenom i en ny miljö.

I Wallin & Ahlströms (2005) artikel följer de upp före detta ensamkommande flyktingbarns etablering i Sverige. Studien fokuserar på hur dessa individer ser på sin livssituation och hur de har utvecklats i den nya miljön. Författarna kom dels fram till att språket är en viktig faktor i de före detta ensamkommandes livskvalité. Ju mer språkkunskaper de hade, desto mer ökade deras kontakt med den svenska befolkningen. Ett arbete kan även bidra till ett mer självständigt liv menade författarnas respondenter. Utifrån denna artikel blev vi inspirerade att titta på bidragande faktorer som påverkar individers anpassning till en ny miljö. Språket är en viktig aspekt i socialiseringsprocessen menar Berger & Luckmann (2008). I vår studie fokuserar vi bland annat

på socialisering och integration. Artikeln utgör även en grund i vår studie då den inspirerade oss till att titta på (om)socialisering från ett samhällsperspektiv. Detta görs genom Goffmans (2006) Stigmatteori som tar upp vad som händer när individer skiljer sig från majoriteten i samhället. Detta avsnitt med tillhörande komponenter är viktiga, eftersom det är viktigt att förstå vad dessa ungdomar går igenom för att bli en del av vårt samhälle.

Andersons (2001) artikel handlar om de aspekter som är viktiga för barnens utveckling i ett nytt land. Författaren kom fram till att språk, familj, skola och integration var viktiga faktorer som hade ett starkt samband med hur ensamkommande lyckades anpassa sig samt deras inställning till den nya miljön. Luster et al. (2001) artikel identifierar olika aktörer och faktorer som bidrar till en lyckad anpassning i det nya landet utifrån svårigheter som de ensamkommande upplever i det nya landet. Dessa artiklar tar upp anpassning och är en grund för vår studie då den berör integrationens samband med socialiseringsfaktorer. Med bakgrund till dessa vetenskapliga artiklar väljer vi att belysa integrationsbegreppet utifrån ett svenskt perspektiv, med hjälp av Kamalis (2006) och Beckmans (2011) tolkningar.

3 Teorier

Kapitlet bygger på tre teman som är kopplade till centrala teorier och begrepp. I det första temat *Flykt och exil*, belyses vad ensamkommande upplever, utifrån *flyktingkris modellen*. Detta för att kunna förstå vad det utsatta barnet kan uppleva under sin tid i *exil* från hemlandet. Det andra temat är *socialisering* och *stigma* som belyser *socialiseringsprocessen* i en ny miljö utifrån ett samhällsligt perspektiv. Det tredje temat relateras till ett ”*Vi*” och ”*Dom*” perspektiv som tar upp samhällets konstruktion av olika grupper och grupperns påverkan på flyktingars *integration* och *identitet*. Det vill säga de svårigheter som kan uppstå med att integreras med samhället utifrån en representation. Teorin är uppdelad i samma teman som i tidigare forskning för att behålla den röda tråden och för att få en kontinuitet i studien.

3.1 Exil och Flykt

Begreppet *exil* betyder landsflykt (Norstedts Svenska ordbok, 2006) och innefattar olika faser som flyktingar kan uppleva i det nya landet. De olika faserna är sorgen, konfrontationen och krisen. Vid ankomsten till det nya landet kan individen genomgå en sorgprocess över det som är kvar i hemlandet och samtidigt bli exponerad för en ny kultur och ett nytt språk i en främmande miljö (Angel & Hjern, 2004). Enligt Angel och Hjern (2004) kräver det nya landet av flyktingen att den ska skapa sig en ny socialplattform i en ny miljö och samtidigt hantera minnen av flykten. ”Barnens mest betydelsefulla förluster i exilen är förlusterna av de signifikanta människor som stått dem mycket nära” (Ibid, 2004, s. 31).

När sorgen och konfrontationen (av det nya landets krav) möts, uppstår det en process av sex olika krisertermer (Ibid, 2004). Den här studien kommer endast att ta upp fyra av de sex stadierna, då det är de som är mest relevanta för vår studie. Krisprocessen är en subjektiv upplevelse, faktorer som påverkar krisförloppet är individens personlighet, socioekonomiska förhållanden i hemlandet, orsaken till flykten samt det bemötandet som individen får i det nya landet (Ibid, 2004).

Den första krisfasen genomgås vid ankomsten till det nya landet. Flyktingarna kan under den första perioden känna en *lättnad* av att ha kommit fram och överlevt den långa resan. I den här fasen har barnets ålder en mindre betydelse, då barnet påbörjar en sorg process efter ankomsten. Den vuxna flyktingen börjar bearbeta flykten genom rationellt tänkande och utgår ifrån att det inte fanns andra möjligheter för att överleva i hemlandet. På så vis kan den vuxna flyktingen även

börja glömma bort en del som är gammalt och kvar i hemlandet. Barnet synliggör sin saknad av hemlandet, det vill säga det trygga och gamla, genom att hålla fast vid det som är bekant för den (Angel & Hjern, 2004). ”Varje individ anländer till Sverige med sin egen speciella historia och med sin personlighet” (Ibid, 2004, s. 32).

Den andra perioden är *övertaskningen*. Under den här perioden blir individen medveten om samhällets krav och kan uppleva många blandade känslor. Individen blir medveten om sin lilla förmåga att uppfylla samhällets krav. För att motverka känslan av hjälplöshet försöker individen ständigt hitta möjligheter till att kunna påverka. Individens attityd och inställning kan vara negativ mot det nya landet, då fokus läggs på problematiken som finns runt om individen. Det nya språket kan vara problematiskt och individen kan uppleva svårigheter med att göra sig förstådd i det nya landet. Om inte individen har bearbetat flykten kan det uppstå koncentrationssvårigheter och svårigheter att lära sig det nya språket och skolan kan bli en negativ upplevelse. Skolan är viktig då ensamkommande får lära sig och utöva den svenska kulturen och språket (Ibid, 2004).

I den tredje fasen *försonad adaptation* (anpassning) upplever individen en stabilitet i sin identitet och miljö. Flyktingen har en positiv inställning till den svenska kulturen och har samtidigt kvar sitt kulturella arv. Den sista fasen kallas för den *kritiska integreringen*. I den här fasen tycker individen om sin nya verklighet i Sverige samtidigt som den upplever positiva känslor för hemlandet. Faktorer som kan påverka huruvida flyktingen uppnår den sista fasen är hanteringen av tidigare upplevelser, hur gammal individen var vid ankomst till Sverige samt att individen har funnit sin identitet (Ibid, 2004).

3.2 Socialisering & Stigma

3.2.1 Socialiseringsprocessen

Den sociala världen innehåller tre moment som är externalisering, objektifiering och internalisering. Det är av stor betydelse att individen, producenten och den sociala världen (som är en mänsklig produkt) interagerar med varandra. Internalisering betyder att den objektiva sociala världen reproduceras i socialisationen hos individen. ”Samhället är en mänsklig produkt. Samhället är en objektiv verklighet. Människan är en social produkt” (Berger & Luckmann, 2008, s. 78).

Enligt Berger & Luckmann (2008) måste en individ socialiseras om för att ha en möjlighet till att ingå i det nya samhället. Individen lär sig att anpassa sig till de nya sociala strukturerna och den rådande samhällsordningen. Den rådande samhällsordningen kan ses som en produkt skapad av samhällets invånare under externaliseringen. Individen skapar olika världar i samhället vilket gör att deras tillvaro blir en process, genom att individen överför sina egna tankar och åsikter på världen (Ibid, 2008).

Objektifieringen i det nya samhället kan ses utifrån att vardagslivet är en ny verklighet, som redan är tolkad av individerna i samhället enligt Berger & Luckmann (2008). Detta innebär att individernas uppträdande i vardagslivet är styrd av kunskaper, då individen måste följa regler och normer som existerar i samhället. Språket är ett verktyg för att individen lättare ska kunna förstå vardagslivets struktur. Genom att individen kommunicerar och interagerar med andra kan den även existera i verkligheten. Med andra ord innebär det att individens inställning mot verkligheten är en återspeglning av hur andra individer uppfattar verkligheten (Ibid, 2008).

Språket har sin grund i individers subjektiva verklighet och hur de upplever sin vardag. Från ett perspektiv kan språket ses som tvingande, då individen genom att lära sig språket, även blir introducerad till olika mönster. Detta innebär att språket talar om för individen hur denne ska bete sig och vad som är iordning att säga beroende på vilket sällskap som individen är med. I (om) socialiseringen är inläringen av ett språk en påbyggnadprocess där individen bygger det nya språket på sin verklighet. När det nya språket får mer bekräftelse, blir detta en levande verklighet för individen, som börjar tänka via det nya språket och kulturen som ligger bakom språket (Ibid, 2008).

”En institutionell värld upplevs alltså som en objektiv verklighet” (Berger & Luckmann, 2008, s. 76). Samhället består av olika institutioner, Berger & Luckmann (2008) nämner att institutioner existerar och består av kollektivet i samhället. Institutionerna kontrollerar individens handlingar genom att fastställa så kallade handlingsmönster och på så vis kan de styra individens handlande. Genom institutionalisering överförs kunskaper till nästa generation. Under socialiseringen lärs dessa kunskaper in som en objektiv sanning och under internaliseringen blir det en subjektiv verklighet för individen och på så sätt kan individen formas (Ibid, 2008).

När föräldrarna uppfostrar sina barn och projicerar över sin kultur på dem, kallas det för social

reproduktion och är en del av internaliseringen. Den sociala reproduktionen delas in i primär och sekundär socialisation (Giddens, 2007). I den primära socialisationen skapar barnet sig en ”signifikanta andra” som barnet har en känslomässig relation till och kan identifiera sig med. Rollen som den signifikanta andra gestaltas normalvis av exempelvis familjemedlemmarna. Barnet internaliserar den signifikanta andras verklighet och attityder för att sedan gör dem till sina egna. Den primära socialisation en viktig faktor i byggandet av individens identitet då den primära socialisationen utgör grunden för individen. ”Under den primära socialisationen konstrueras alltså individens första värld” (Berger & Luckmann, 2008, s. 161).

I tonåren sker det en sekundär socialisering där individen finner andra signifikanta andra än familjemedlemmar. I den sekundära socialisationen behöver inte individen ha känslomässiga band till denna person. På så vis kan individen ifrågasätta de attityder och roller som den signifikanta andra har. Detta innebär att de kunskaper som individen bemästrat av denna person blir lättare att bortse ifrån. Detta då individen har en förståelse för denna person samtidigt som den är anonym för individen. I den sekundära socialiseringen är personen som individen har knutit känslomässiga band till utbytbar. Detta innebär att rollen kan intas av andra personer med andra färdigheter och kunskaper. Med andra ord är det en livslångprocess där individen skapar sig kunskap och färdigheter (Berger & Luckmann, 2008).

När individen byter världar kallas det för transformation, den byter sin verklighet mot en annan i en ny miljö. I transformationen räcker det inte att, genom sociala processer omvandla den subjektiva världen. Detta innebär att individen kommer att genomgå så kallade växlingar. För att en växling ska kunna ske måste individen resocialiseras. Detta innebär att individen ska genomgå en liknande process som vid primär socialisation. Individen måste skapa ett känslomässigt band till de individer som ska socialisera in i den nya verkligheten. Dessa band måste likna de band, som individen hade under sin barndom i sin primära socialisation menar Berger & Luckmann (2008).

Under transformationen kan det uppstå problem med att krackelera den redan etablerade verklighetsstruktur, då individen redan har en grund. För att en växling ska kunna ske bör individen ha en plausibilitetsstruktur, en social bas där den kan testa sig fram i sin transformation. Genom signifikanta andra får individen möjlighet till den här plausibilitetsstrukturen. Dock måste individen kunna identifiera sig med den signifikanta andra och ha ett stark känslomässigt band.

Den signifikanta andra fungerar som en mentor i den nya verkligheten och visar plausibilitetsstrukturen genom sina olika roller. Genom rollerna förmedlar de den nya världen. Detta innebär att individen måste lägga stor vikt i interaktionen med de individer som ska resocialisera in individen i den nya världen. ”Denna plausibilitetsstruktur förmedlas till individen genom signifikanta andra, som han måste identifieras sig med på ett starkt känsloladdat sätt” (Berger & Luckmann, 2008, s. 183).

För att detta ska lyckas måste den sociala basen vara den enda världen för individen. Med andra ord måste individen fysiskt lämna sin första värld och skiljas från sitt ursprungliga kollektiv för att kunna socialiseras in i en ny miljö (Ibid, 2008).

3.2.2 Stigma

Varje samhälle bestämmer hur och vilka kriterier som ska användas för att kategorisera in individer i samhället. Kriterierna styr vilka grupperingar som finns i samhället. De individer som ingår i majoritetsgruppen är de som inte är annorlunda, utan nästintill förutsägbara. Individer som är avvikande är okända och i mötet med sådana, tillskrivs dessa individer sociala identiteter. Den avvikande individen får en social identitet genom kategorisering (Goffman, 2006).

Vid mötet med en främling som kategoriseras som avvikare utifrån intryck blir främlingen stämplad som stigmatiserad, då den kan ha en oönskad egenskap eller är olik majoriteten i samhället. När en individ stigmatiseras betyder det att den inte passar in i ett mönster av hur en individ i just det samhället bör vara (Ibid, 2006). ”Vi samt de som inte på ett negativt sätt avviker från de speciella förväntningar det här gäller kallar jag här för de normala” (Ibid, 2006, s. 14).

En individ kan stigmatiseras på tre olika sätt. Det första kategorin är *kroppsliga missbildningar* och syftar till individens fysiska missbildningar eller funktionshinder. Den andra kategorin är *olika fläckar på den personliga karaktären* hos individen, det vill säga psykiska stigmat. Den tredje kategorin är gruppstigma och kallas för *tribala stigmat*. Detta innebär att individen blir stigmatiserad på grund av ras, nationalitet eller religion (Ibid, 2006). När individen blir stigmatiserad måste den förändra något hos sig själv, för att det nya samhället ska acceptera individen och för att individen ska få en möjlighet att inkluderas i majoriteten. Majoriteten i samhället placerar (beroende på stigmakategori) den stämplade i en underlägsen position i relation till normen (Goffman, 2006).

För att behålla sin ”norm” status i samhället krävs det att majoriteten projicera sina normer och övertygar andra i samhället, om att en viss grupp eller en individ inte passar in. Den stigmatiserades existens ses som en fara för normen, då den utgör ett hot mot majoriteten som kan leda till en förändring i de rådande normerna. Individer av samma stämpling brukar bilda grupper, detta innebär att stigmastämplingen är gruppbyggande (Ibid, 2006).

”Den normala och den stigmatiserade är inte så mycket konkreta personer som de är i olika perspektiv” (Ibid, 2006, s. 143). Goffman (2006) poängterar att en individ kan ha övergångar i sitt liv, individen som är stigmatiserad får en normal status eller tvärt om. I dessa övergångar upplever individen förändringar. Det viktiga är att individen vet med sig de bakomliggande faktorerna till statusändringen. Genom dessa statusförändringar spelar individen olika roller, vilket medför att individen sluter sig till en viss grupp, som ett anpassningsmedel (Ibid, 2006).

”... i stället bör betraktas som en tvåpolig, överallt närvarande social process inom vilken varje individ spela med i båda rollerna” (Ibid, 2006, s.142-143). Goffman (2006) menar samhället bör ses som ett ying & yang, det vill säga att relationerna mellan de normala och stigmatiserade ska ses som en social process där samma individ kan spela båda roller under olika faser i livet.

3.3 ”Vi” och ”Dom”

3.3.1 Identitet

En individ får sin virtuella sociala identitet genom andras intryck. Detta innebär att den virtuella sociala identiteten bildas genom den karaktär som den blir tillskriven av andra. Hur individen själv uppfattar sig själv, benämns som den faktiska sociala identiteten (Ibid, 2006). När individen tar till sig stigmat kallas det för den moraliska karriären menar Goffman (2006). I den moraliska karriären kan det uppstå identitetsproblem för individen i form av anpassning, då samhället inte delar samma syn på individen som denne själv gör.

När det uppstår en uppenbar skillnad mellan den virtuella och faktiska identiteten skadas den sociala identiteten. Detta kan medföra att individen kan ta avstånd från sig själv och samhället. Individen blir då ensam i en verklighet och värld som inte har någon acceptans för den. Personer som har samma stigma brukar bilda små sociala grupper där de kan ta en position i gruppen. Den stigmatiserade individen accepterar sitt stigma och går igenom olika stadier i sin självrannsakan menar Goffman (2006). ”Tidsföljden och samspelet mellan dessa två faser inom den

stigmatiserades moraliska karriär bildar betydelsefulla mönster som kommer att utgöra grunden för hans följande utveckling” (Ibid, 2006, s. 40).

En fas i socialisationsprocessen är att ta till sig de normalas föreställningar. Detta innebär att individen lär sig samhällets bild av dem då ”de normala” är representanter för samhällets normer och värderingar. En annan fas är att individen lär sig om sitt stigma och dess följder. Individen bär alltid med sig känslan av osäkerhet i vad andra tycker om den men även relationerna till de normala. Individen kan uppleva att den är ifrågasatt av normen, vilket gör att den ständigt måste ligga steget före och tänka på hur andra i omgivningen uppfattar den (Ibid, 2006).

3.3.2 Integration

Samhället eller omgivningen består av olika grupperingar, majoriteten i samhället betecknas som ”vi” individer/grupper. ”Vi”-grupper har en tendens att motverka integrationen genom att tilldela, i detta fall, invandrarna olika värden genom stigmatisering och kategorisering menar Kamali (2006). Resultatet blir en försämrad socialsammanhållning i samhället då invandrargrupper andrifieras. Detta innebär att invandrarna inte har samma möjligheter jämfört med svenskarna. Från ett perspektiv kan detta ses som en exkludering från makten att kunna påverka sitt egna liv och samhället. Kamali (2006) nämner att integrationens negativa sida är viktiga beståndsdelar av samhället inte inkluderar invandrare. Dessa beståndsdelar som är viktiga för både samhället och individerna är arbetslivet, arbetsmarknaden, utbildningssystemet, rättsväsendet, media och det politiska systemet.

”Integration handlar om villkoren för anpassning mellan invånare med olika bakgrund i ett samhälle som kännetecknas av en offentlig politisk kultur som vilar på en demokratisk värdegrund” (Beckman, 2011 s. 48). Beckman (2011) menar att samhället ska kunna skapa möjligheter för invandrargrupper att integreras. Detta innebär att integration istället ska ses som en ömsesidig anpassning från alla i samhället, för att ett samhälle ska utmärkas som integrerat. Med andra ord menar Beckman (2011) att alla samhällsinvånare bör socialt inkluderas genom en assimilering. Denna assimilering ska leda till att alla samhällsinvånare ska dela lika värderingar och normer. När detta uppnås av samhället har det skett en ömsesidig integrering där samhället har fått en mångkulturell identitet. Kamali (2006) menar att en reduktion av ett ”vi” och ”dom” tänkande, kan möjliggöra ett integrerat samhälle med integrerade samhällsinvånare. Integrationen i Sverige berör alla samhällsinvånare och grupper. Om inte samhället förändrar sitt tänkande i att

producera ett ”vi” och ”dom” tänk kan inte integrationspolitiken utvecklas åt det positiva hållet. Integrationspolitiken ska syfta till allas lika värden och likabehandlingsprincipen, men genom att samhället tillåter att majoriteten reproducerar idén om ett ”vi och ”dom” tänk, underlättar det för majoriteten, att bibehålla sin överordnade position. Detta innebär att samhällsinvånarna inte strävar efter att uppnå integrationspolitikens syfte. Genom olika socioekonomiska resurser och med tillgång till makt i olika former, kan en grupp människor skapa sig en överordnad position i förhållande till andra grupper (Ibid, 2006).

Dessa ”vi” grupper som besitter socioekonomisk och politisk makt ser samhället som två grupper av individer i samhället (Ibid, 2006). I den ena gruppen finns det ”vi” som i denna bemärkelse är svenskar som sätter normen för en integration. Detta genom sina normer, värderingar, traditioner och sociala relationer som normen för integration. I den andra gruppen finns det ”de andra” grupper som är invandrare. Dessa invandrare ses från ”vi” gruppen svenskar, som en grupp med integrationsbrist. Så med stöd av denna kulturella hegemoni skapar ”vi” svenskarna, en ständigt återskapande grupp av ”de andra” invandrare, som är disintegrerade i jämförelse till de överlägset integrerade svenskarna. Det är denna ständiga reproduktion av ”vi” och ”dom” som sätter käpp i hjulet för Sveriges integrationspolitik och dess förverkligande menar Kamali (2006).

Genom att vara närmre majoritetsnormen och majoritetskulturen kan olika grupper skapa en överordnad position till flera ”de andra” grupper. ”De andra” gruppers lyckade eller misslyckade integration i samhället utgår med andra ord ifrån närheten eller likheten till ”vi” gruppen eller majoritetsgruppen (Ibid, 2006). ”Att vara integrerad handlar om att alla skall bli en del av samhället” (Beckman, 2011, s. 145).

3.4 Teoretisk sammanfattning

När en individ genomgår en landsflykt lämnar den inte bara hemlandet, istället träder individen in i en ny miljö. I den nya miljön mötts individen av en ny kultur och ett nytt språk som kan upplevas som svårt att ta in då individen samtidigt bearbetar exilen genom olika faser. I bemötandet av den nya miljön kan det uppstå en process med olika krisstadier som påverkar bland annat individens bemötande av det nya landets miljö. Detta innebär att om inte individen lyckas acceptera flykten och lämnandet av sin gamla hemmiljö, kommer den inte kunna anpassa sig till den nya miljön menar Angel & Hjern (2004).

För att individen ska bli en del av den nya miljön måste den socialiseras om. Detta innebär att den nya miljön (för individen) är en social konstruktion som innehåller tre moment, externalisering, objektifiering och internalisering. Varje samhälle har egna normer och värderingar, individen måste följa reglerna för att kunna agera som andra individer gör i samhället. Språket är ett viktigt verktyg i socialiseringsprocessen då den är ett kommunikationsverktyg samt en vägvisare i hur individerna ska bete sig i olika sällskap. När individen lär sig det nya språket, lär den sig även ett beteende. Samhället består av institutioner och genom dessa överförs kunskaper från en individ till en annan menar Berger & Luckmann (2008). En del av internaliseringen är social reproduktion som sker när individens föräldrar projicerar över sin kultur på dem. Reproduktionen delas in i primär och sekundär socialisation. I den primära socialisationen skapar individen känslomässiga band till signifikanta andra som vanligtvis är föräldrarna. Individen tar den signifikanta attityder och verklighet och gör den till sin egen. Detta utgör även grunden för byggandet av individens identitet. I den sekundära socialiseringen hittar individen andra signifikanta andra än familjemedlemmar. Detta är en process som håller på livet ut. När individen byter världar sker det en transformation. Under transformationen sker det växlingar som innebär att individen måste resocialiseras. Individen måste genomgå liknande process som vid den primära socialiseringen och skapa sig känslomässiga band till de individer som ska visa den nya världen. Problem som kan uppstå är att ta i sär den redan fastställda verkligheten hos individen menar Berger & Luckmann (2008).

Varje värld/samhälle kategoriserar individerna och bestämmer genom detta vilka grupperingar som ska finnas. När en individ utmärker sig på något sätt från normen blir den sedd som en avvikare och blir stigmatiserad. En individ kan stigmatiseras på tre olika sätt, kroppsliga missbildningar, fläckar på den personliga karaktären samt tribala stigman. Individen har en virtuell social identitet, som tillskrivs av andra individer samt en faktisk social identitet som är hur individen uppfattar sig själv. Om dessa två identiteter inte är likadana kan individens sociala identitet skadas och individen kan ta avstånd från samhället. I socialisationsprocessen lär sig individen om sitt stigma samt att ta till sig de normalas föreställningar om stigmatiserade. För att tillhöra majoriteten måste den stigmatiserade förändra något hos sig själv för att kunna bli accepterad av samhället. Detta innebär att en individ kan ses som stigmatiserad i ett samhälle under en viss tidsperiod men även ingå i normen i ett annat samhälle. Dessa övergångar kan individen ha hela livet menar Goffman (2006).

De normala eller majoritetsgruppen kan betecknas som en "vi"-grupp. "Vi" -gruppen brukar stigmatisera och kategorisera "dom"-gruppen, i denna studie syftandes på invandrargrupper. Invandrargrupper andrifieras och samhällets sociala sammanhållning försämras. Det negativa med integrationen är att invandrargruppen inte blir inkluderad i viktiga beståndsdelar så som arbetsmarknaden, arbetslivet, utbildningssystemet, media, politiska systemet och rättsväsendet. Detta kan även ses som att "vi"-gruppen motverkar integrationen menar Kamali (2006). Från ett annat perspektiv menar Beckman (2011) att det är samhällets uppgift att skapa möjlighet för invandrargrupper och att integration handlar om att alla i samhället ska ömsesidigt anpassa sig tillvarandra. Ju närmre invandrargruppen står majoritetsgruppen desto mer ses det som att integrationen har lyckats menar Kamali (2006).

4 Metod

I detta kapitel presenterar och reflekterar vi kring val av metod för insamlingen av det empiriska materialet samt genomförandet av fältstudien. Vi kommer även att diskutera vår förförståelse i ämnet och forskarens roll i studien.

4.1 Val av metod

Utifrån uppsatsens frågeställning har vi valt följande tema Exil, Socialisering och Integration för att skapa och behålla en röd tråd samt för att få en kontinuitet i studien. Temat exil fokuserar på de faktorer som är centrala vid ankomsten till Sverige samt om det påverkar deras integrering. Temat Exil tar även upp hur ungdomarna bemöter det nya samhället utifrån sin utsatta situation. Temat Socialisering fokuserar på vilka samhällsaktörer och socialiseringsfaktorer som påverkar ungdomarnas integration. Temat Integration fokuserar på ungdomarnas möjligheter att integreras utifrån samhällsnormerna. Den tar även upp skapandet av en identitet i samspel med integreringen med samhället. Vi har valt dessa teman då vi anser att de ha ett samband med varandra då de belyser centrala delar i individens anpassning i en ny miljö.

Studien grundar sig på erfarenheter och känslor kring deras egen samhällsintegration. Vi har valt att använda oss av kvalitativ metod då vi vill få fram deras subjektiva upplevelser av deras integration. Metoden möjliggör en djupare förståelse då vi har möjlighet till att kritiskt reflektera över de faktorer som har bidragit till de ensamkommandes integrering in i det svenska samhället (Kvale, 1997). Genom den kvalitativa metoden kan vi belysa på vilket sätt, de centrala aktörerna påverkar ungdomars integration i det svenska samhället. På så sätt kan den kvalitativa metoden bidra till nyansering av fenomenet men även öppenhet för nya fenomen. Kvalitativ metod använder sig av intervju som forskningsmetod där den baseras på struktur och syfte. Med detta menas att vi som intervjuare har en viktig roll som kontrollanter av samtalet då det är vi som sätter ramarna för intervjun (Ibid, 1997). Det empiriska materialet samlades in genom intervjuer då vi utgick från en tematiserad intervjuguide. Genom intervjun får vi möjlighet att tolka vad de säger och läsa mellan raderna. Vi har även möjlighet till att lyfta fram olika aspekter av deras berättelser. I den kvalitativa metoden tolkas intervjun utifrån den teoretiska referensramen (Trost, 2005). Metoden utgår från att förstå fenomenet ur respondentens subjektiva synsätt och inte en allmän åsikt (Kvale, 1997).

4.2 Urval

Urval av respondenterna består av idag myndiga personer som tidigare kommit till Sverige som ensamkommande flyktingbarn. Vi har valt att inte ta med minderåriga personer i studien, då vi vill ha respondenter som är lite äldre och befunnit sig i här en längre tid. Detta för att vi tror att respondenterna har utvecklat ett mognare förhållningssätt jämförelsevis med de yngre barn och kan reflektera annorlunda på sin integration. Studiens syfte är inte att göra en jämförelse mellan könen. Vi har inte haft några respondenter av det kvinnliga könet i studien. Detta var inte ett medvetet val utan berodde på våra ”gate-keepers”. Att komma i kontakt med respondenter blev en utdragen process som tog mer tid än förväntat. Vi började med att kontakta en före detta klasskamrat till en av oss som tidigare jobbade med flyktingbarn. Detta blev en av vår ”gate-keeper” (Trost, 2005). Hon har än idag kontakt med några av dem och erbjöd sig att höra om de var intresserade av att ställa upp som respondenter till vår studie. Slutligen fick vi kontakt med två respondenter som ställde upp. Respondenterna erbjöd sig att kontakta sina vänner som också kom som ensamkommande. Kvale (1997) menar att antalet av respondenter har en stor betydelse till undersökningens syfte. Detta betyder att om undersökningen grundar sig på för lite respondenter kan det bli svårt att testa hypoteser (Ibid, 1997).

Några av de tillfrågade ville inte ställa upp som respondenter då de misstänkte att vi kunde komma från Migrationsverket eller socialmyndigheterna. Detta trots att vi flertal gånger påpekade vårt syfte med studien. Slutligen fick vi kontakt med sex före detta ensamkommande flyktingbarn som ställde upp som respondenter. Det som kan vara ett problem i vårt urval kan vara våra ”gate-keeper” som Trost (2005) kallar dem för. Detta innebär att när forskaren använder sig utav ”gate-keepers” i urvalet kan dessa personer påverka själva urvalet i sig genom att utforma urvalet efter sina åsikter och hitta personer som de tycker är intressanta (Ibid, 2005). I vårt urval har vi förlitat oss på andra. Trost (2005) nämner att det kan vara svårt att använda sig utav ett strategiskt urval, när undersökaren måste förlita sig på andra i att utforma urvalet. Utfallet blev att vår studie enbart grundar sig på sex mäns upplevelser.

4.3 Förförståelse

Vår förförståelse bygger på vår förutfattade mening om att det är svårt för flyktingbarn att integrera sig i samhället. Vi har via media fått en bild av att dessa ungdomar har svårigheter med integreringen. Vårt intresse för flyktingbarnens subjektiva syn på sin samhällsintegration kommer ifrån att vi båda skribenter har utländskt bakgrund och invandrat till Sverige i tidig ålder. Våra

tidigare erfarenheter är att en av oss idag jobbar med ungdomar där det finns ensamkommande. Arbetlivserfarenheten har bidragit till en fördjupad kunskap kring dessa ungdomar. Det som är en självklarhet för oss, som redan är socialiserade in i samhället kan upplevas som en svårighet för individer som kommer direkt från en annan kultur. ”När man tolkar andra människors känslor och upplevelser utifrån sina egna känslor och upplevelser befinner man sig på mycket osäker mark” (Thurén, 2004, s. 47-48). Detta innebär att genom vår förförståelse vill vi inte få en sanning utan istället få fram en sannolikhet.

4.4 Tillvägagångssätt

Vi valde att göra en intervjuguide (se bilaga) som vi använde som ett verktyg under intervjun. Kvale (1997) nämner att en intervjuguide bör innehålla ämnen som är relaterade till undersökningens syfte. Intervjuguiden är uppdelad i tre teman, där det första handlar om respondenternas bakgrund fram till ankomsten till Sverige och där de fick berätta om anledningen till ankomsten till Sverige samt tillvägagångssättet. Det andra temat handlar om livet efter ankomsten till Sverige fram till idag. Den sista delen handlar om respondenternas situation och framtidsplaner. Under varje tema fick respondenterna fritt berättar kring varje fråga. Denna tematisering av intervjun är baserad på att vi vill få en överblick över respondenternas liv. Kvale (1997) menar att ju mer strukturerad intervjun är desto lättare blir det att utforma en analys utifrån intervjun. Intervjustrukturen möjliggjorde att vi kunde byta ordningsföljd på frågorna under intervjuns gång.

Genomförandet av intervjun skedde i ett separat utrymme hemma hos de två respondenter som hjälpt oss att finna vardera två respondenter. Valet av miljö skedde efter förslag från respondenterna då det kändes tryggast för dem, eftersom det inte fanns andra åhörare som i ett kafé. De positiva aspekterna med platserna är att det bidrog till en hög trygghetsfaktor för respondenterna (Trost, 2005). Vi tror att denna trygghetsfaktor påverkade intervjun på ett positivt sätt, då majoriteten av respondenterna vara öppna i sitt svar.

Intervjuerna var inte för strukturerade (som vid ett förhör) då vi inte följde vår intervjuguide till punkt och pricka. Detta för att hålla respondenterna till det konkreta ämnet men även för att ge spontaniteten ett utrymme (Kvale, 1997). En respondent var fåordig och hade svårt för att utveckla sina svar. Detta ledde till att denna intervju var mer strukturerad än de andra, då vi ville ha ett bra samspel. Kvale (1997) menar att under intervjun ska intervjupersonen känna sig trygg i

sina uttalanden om sina upplevelser.

Under intervjun använde vi oss utav inspelningsfunktionen i mobiltelefonen som diktafon för inspelning av intervjun. Dessa digitaliserade material underlättade transkriberingsarbetet för oss och möjliggjorde att vi kunde vara mer närvarande under intervjutillfällena (Trost, 2005). Som intervjuare tänkte vi på att vårda språket och vara allmänt vårdade (Ibid, 2005). Under intervjun försökte vi att hålla språket så enkelt som möjligt för att försäkra oss om att respondenterna förstod frågorna. Intervjuerna pågick mellan 25 och 50 minuter då någon respondent var väldigt fåordig medan några andra var väldigt informativa. Dessa intervjuer transkriberades sedan i ett Microsoft Word dokument för att sedan skrivas ut så att det blev mer överskådligare. Under transkriberingsarbetet tog vi bort återupprepningar, fyllnadsord som typ och eeh. Vi omformulerade även grammatiken och rättade språket vad det gäller innehåll på intervjuerna då det inte är språket som ligger i fokus i denna studie utan det konkreta svaret. Vi antecknade dock handgester och emotionella uttryck under intervjun som sedan skrevs med i transkriberingsarbetet då de använde detta för att förstärka orden de ville ha sagt (Trost, 2005). I resultatarbetet insåg vi att vi behövde kompletterande svaren i vissa intervjuer och kontaktade därför respondenterna en gång för kompletterande frågor. Respondenterna hade inte tid att ses igen utan föreslog att komplettera sina svar via telefon.

4.5 Analys av berättelser

I den hermeneutiska tolkningen sker det en växling mellan helheten och beståndsdelarna. Detta innebär att när någon utav beståndsdelarna förändras påverkas även helheten. Vi har en hermeneutisk tolkning då hermeneutik grundar sig på att förstå andra genom att individen kan relatera till andra. När vi har ett sammanhang mellan våra intervjuer kan vi analysera och dra en slutsats (Kvale, 1997). Med andra ord slutar tolkningen av det empiriska materialet när mönster kommer fram i ett större sammanhang.

Viktiga faktorer i hermeneutiken är förståelse, tolkning av mening och frågor som ställs till en text. Förförståelse, samtal och text har en stor betydelse (Ibid, 1997). Vi använder oss utav hermeneutiken då vi kan känna igen oss i delar av intervjupersonernas berättelser då vi båda har invandrar bakgrund. Vår nyfikenhet fick oss till att se oss själva i intervjupersonernas berättelser och på så vis kan vi dela dennes upplevelser och känslor. De enskilda intervjuerna ställs mot det stora empiriska materialet, tidigare forskning samt teorierna (Ibid, 1997).

Efter transkriberingen läste vi igenom det empiriska materialet för att få en helhetsbild av varje respondent. För att texten ska bli självständig ska den ha koppling till studiens referensram (Ibid, 1997). Detta innebär att vi ska hålla oss till respondenternas svar och samtidigt förstå vad det är de uttrycker gällande temat. ”I samband med kvalitativa intervjuer och analyser av materialen vill man oftast få fram olika slags mönster eller beteendemönster” (Trost, 2005, s. 129).

För att analysen ska få olika nyanser måste vi som forskare ha kunskap. Detta innebär att både teori och tidigare forskning måste återkopplas. Genom detta får vi möjlighet att analysera det empiriska materialet och ge analysen olika skildringar. Inom hermeneutiken används den hermeneutisk cirkel som ett centralt begrepp som syftar till att tolkarens erfarenhet och förförståelse ska samspela med varandra. Ju mer erfarenhet en tolkare har desto mer påverkas förförståelsen (Thurén, 2004). Vi bär på förförståelsen och vi måste vara medvetna om vår egen inverkan på resultatet. Det empiriska materialet tolkades utifrån hur vi uppfattade respondenternas svar och som vi sedan kortade ner till några mindre meningar (meningskoncentrering) för att få ett resultat med väsentlig innebörd i kronologisk ordning (Kvale, 1997).

Analysen är en produkt av vår kreativitet och förnyelse. Vi vill belysa deras verklighet och komma fram till deras omfattande sanning (Thurén, 2004). Vår tolkning möjliggör olika nyanseringar och utvidgar ämnesområdet (Kvale, 1997). Detta för att förstå innebörden av de nya mönstren som skapats. Dock ska vi ha med oss att det som intervjupersonerna säger är i relation till vårt syfte. Vårt mål är att förstå deras verklighet och öka vår förståelse (Ibid, 1997).

4.6 Validitet

Validitet i vårt arbete innebär att vi har undersökt det som vi syftade till och inget annat. Eftersom ingen av oss tidigare utfört en forskningsprocess har inte det vi gör någon större validitet i andra forskares ögon (Kvale, 1997). Studiens validitet är begränsad då den endast kommer att belysa hur dessa sex flyktingbarn upplevt sin integrering i södra Sverige. Ett arbete med andra respondenter från exempelvis norra Sverige hade kanske visat ett helt annat resultat. Detta resulterar i att studiens trovärdighet inte ger en generell bild av hur dessa ungdomar upplevt sin integrering. För att styrka studiens trovärdighet har vi ett objektiva förhållningssätt under våra intervjuer relaterat till vårt problemområde (Trost, 2005).

Målet är att inte påverka respondenternas svar utan istället ta del utav dem, därför är det viktigt att vi är objektiva. Vår tolkning som intervjuare kommer att spegla hur vi tolkar svaren. För att öka studiens validitet, har vi använt oss av tidigare forskning samt teoretiska utgångspunkter för att förklara och förstå respondenternas verklighet. Etiken inom kvalitativ forskning gentemot respondenterna gör att studiens trovärdighet kan ifrågasättas, då det inte blir möjligt för andra forskare att återskapa denna studie på grund av anonymitet gentemot respondenterna (Kvale, 1997).

4.7 Etik

Kvale (1997) menar att varje undersökning har moraliska frågor som en forskare ställs inför. Detta innebär att det inte finns några raka regler på de etiska aspekterna i en undersökning utan att etiken bör ställas i relation till undersökningsområdet. De etiska koderna ses som riktlinjer istället för generella principer. Varje undersökning har egna etiska problem och det är viktigt att i sin forskarroll beakta dess problem som kan uppstå både i undersökningen samt under intervjuerna. Kvale (1997) menar att det finns tre etiska riktlinjer i forskning som handlar om människor. Informerat samtycke, konfidentialitet och konsekvenser. Informerat samtycke är viktigt, då personerna som deltar i undersökningen bör informeras om undersökningens syfte, struktur samt om det kan uppstå några risker för undersökningspersonerna. När forskaren får sitt samtycke från undersökningspersonerna innebär detta att dessa individer deltar frivilligt i undersökningen och kan om de vill dra sig ut när som helst under undersökningen (Kvale, 1997). Ifall undersökningspersonerna väljer att delta eller inte delta får de inte under några omständigheter påtvingas av andra i sitt beslut. Detta innebär att det inte får uppstå en beroende relation mellan undersökningspersonerna och forskaren (Vetenskapsrådet, 2002). Kvale (1997) menar att forskaren inte har någon skyldighet att informera undersökningspersonerna om det specifika syftet för undersökningen för att eliminera att få förfälskade åsikter. Att som forskare vara fullt öppen gentemot sina undersökningspersoner kan även medföra en problematik då det kan ske en förändring i exempelvis studiens syfte då nya kunskaper tillkommer. Konfidentialitet är den andra etiska riktlinjen som innebär att undersökningspersonerna har rätt att vara anonyma och att forskaren ska garantera anonymitet. Detta innebär att allt material som går att koppla till en person och dess privatliv inte ska redovisas och hållas hemlig. I praktiken innebär detta att ändring av namn och de identifierade dragen hos individerna är ett viktigt moment i redovisningen av materialet. En problematik som forskaren ställs inför gällande konfidentialitet

är att den under undersökningen kan få information som känslig rättslig information (Kvale, 1997). När känsliga uppgifter kommer fram under undersökningen är det forskarens roll att skydda dessa uppgifter på ett sådant sätt att inga obehöriga får tillgång till dessa (Vetenskapsrådet, 2002).

Den tredje etiska aspekten är konsekvenser. Detta innebär att forskaren ska minska riskerna för att undersökningspersonerna ska komma till skada på grund av undersökningen. Från ett annat perspektiv menar Kvale (1997) att intervjun i sig kan ses som en bra erfarenhet utifrån undersökningspersonerna, då intervjun möjliggör att dessa personer får yttra sina subjektiva meningar om ämnet. Under intervjun kan även känsliga åsikter komma fram som undersökningspersonerna kan ångra (Kvale, 1997). En annan regel är nyttjanderegeln som innebär att det material som framkommit endast användas i forskningssyftet och aldrig mot undersökningsspersonen. Detta innebär att information om undersökningsspersonen inte får användas mot denne för att exempelvis ge den tvångsvård (Vetenskapsrådet, 2002).

Etiken är en viktig del av att vara en forskare. Detta innebär att forskaren i sin roll måste vara känslig och ha ansvar i undersökningen. Rollen som forskaren har en stor betydelse för undersökningen då den är avgörande för undersökningens kvalitet samt ses som det viktigaste instrumentet när det handlar om att anamma kunskap under undersökningen menar Kvale (1997).

5 Resultat

Resultatkapitel presenteras utifrån teman Exil, Socialisering och Integration. Vi har valt att börja med en presentation av respondenternas väg till Sverige. Vi vill ge läsaren ett porträtt av ungdomarnas upplevelser på vägen till Sverige. Namnen är fiktiva då respondenterna ville vara anonyma. Det första temat är Exil och tar upp vad flyktingbarnen upplever och bemöter vid ankomsten till Sverige. Det andra temat Socialisering, tar upp de aktörer och den process som de genomgår för att socialiseras i det svenska samhället. I det tredje temat Integration tar vi upp aktörer som har haft inflytande i deras integration och påverkat deras identitet. Vid slutet av kapitlet kommer vi att presentera en sammanfattning av resultatet som vi sedan kommer att ha med oss till analyskapitlet.

5.1 Presentation av respondenterna

Abbe tillhör minoritetsbefolkningen i Afghanistan. Som 16-åring tvingades han fly på grund av mordhot mot familjen. Abbe lyckades ta sig till Grekland via Iran och Turkiet genom att vandra, lifta och åka gummibåt. I Grekland fick han höra av andra flyktingar och smugglare att Sverige, var ett land där flyktingar blev bra omhändertagna. Abbe beslöt sig för att fly till Sverige genom att smugglas i en lastbil. Från Danmark till Sverige fick han åka bil med en okänd afghansk man. Bilen blev stoppad och Abbe blev placerad på ett transitboende efter förhör med polisen.

Ahmad är en 21-årig ungdom med afghansk härkomst, som kom till Sverige för fem år sedan. På grund av kriget var det svårt för honom att se en bra framtid i hemlandet. Ahmad tog sig till Iran via Pakistan, för att sedan ta sig in till Europa via Turkiet, med hjälp av människosmugglare som betalats av hans kusiner. Han blev kvar i Grekland i sex månader, på grund av att han inte hade något pass. Slutligen fick han hjälp av människosmugglare att ta sig vidare till Sverige.

Ali är en 20-årig ungdom från Irak som kom till Sverige år 2007 då han kunde han inte gå i skolan på grund av krig i hemlandet. Han kom överens tillsammans med sina föräldrar att han skulle fly landet för att kunna få en bättre framtid. Ali tog sig till Turkiet via flyg, tillsammans med sin bror. Från Turkiet tog de sig vidare till Grekland via bil och gående. Det blev ett kort uppehåll i Grekland, för att sedan åka vidare till Sverige med hjälp av människosmugglare. Första tiden bodde han hos sin bror i Sverige.

Behran är av afghanskt ursprung men föddes och bodde i Iran, där han som ung ofta bråkade med

iranierna då de trakasserade honom på grund av hans ursprung. Som 16-åring tog han sig till Grekland genom Turkiet med hjälp av människosmugglare. Behran tog sig vidare genom att gömma och hänga sig under en lastbil som åkte från Grekland, över till Italien. Här fick han höra att Sverige tog hand om flyktingar och särskilt när det gällde skolan. Han köpte tågbiljett från Italien till Sverige och hade inga problem på vägen då han inte blev kontrollerad. Han anmälde sig som flyktingbarn hos Migrationsverket och fick bo på ett transitboende efter samtal med Migrationsverket.

Hassan är från Afghanistan men fick fly till grannlandet Iran tillsammans med familjen när talibanerna kom till deras by. Som 15-åring flydde han Iran med människosmugglare för att få ett bättre liv i Europa. Pengarna räckte för att ta sig med lastbil via Turkiet och gummibåt över till Grekland tillsammans med ett 20-tal andra. Hassan var rädd för sitt liv under resan till Grekland. I Grekland jobbade han på en apelsinodling i fyra månader, för att få ihop pengar till att resa vidare. Han och två kompisar tjuvåkade tåg mellan Grekland och Sverige med ett kort uppehåll i Frankrike, där de fick hjälp av en fransk organisation som hjälper barn och gav dem lite pengar till mat. De funderade på att sova under en bro i Malmö. En utländsk kvinna hörde Hassan och kompisens samtal på persiska och erbjöd dem hjälp till Migrationsverket.

Josef är en fåordig och blyg 19-åring från Afghanistan som flydde hemlandet vid 15-års ålder för att få en bättre framtid. Hans föräldrar var inte medvetna om hans flykt. Han flydde först till Iran, för att vidare ta sig till Turkiet och vidare till Grekland. I Turkiet meddelade han sina föräldrar om flykten. I Grekland fick han redan på att Europa inte var ett land, utan en världsdelen med flera olika länder. Han hörde sig omkring med andra flyktingbarn och fick veta att Sverige skulle vara bättre och snälla mot flyktingar. För att kunna fly fick han hjälp av människosmugglare som betalades av andra än han själv, som han nu försöker betala tillbaka till.

5.2 Exil

Varje informant har upplevt sin exil på olika sätt då anledningen till flykten har varit olika. Alla informanter upplevde att de befann sig i ett utsatt läge. Majoriteten kände inte någon i det nya landet och visste inte var de skulle vända sig till för att få hjälp. Andra hade redan etablerade kontakter i Sverige. Att få kontakt med de svenska myndigheterna, har sett olika ut för informanterna. Alla informanter nämnde att de hamnade på ett transitboende den första tiden, som är ett tillfälligt boende innan dem skickas vidare till anvisningskommuner.

Josef fick hjälp av en taxichaufför att få kontakt med de svenska myndigheterna medan Ahmad hade en kompis som var bosatt i Sverige och det var han som blev Ahmads första kontakt. Via vännen fick Ahmad information om migrationsverket, där han anmälde sig som ensamkommande då han inte hade någonstans att sova. Migrationsverket slussade vidare alla respondenterna till olika transitboenden. På transitboendena fick respondenterna dela sovrum med andra flyktingbarn vilket inte var några problem efter den traumatiska resan till Sverige. Målet med att komma till Sverige har varit att få uppehållstillstånd så att de kunde stanna kvar. Våra informanter menade att uppehållstillstånd var väldigt viktigt för dem då de inte var garanterade att de skulle få stanna i Sverige. För att öka sina chanser att få uppehållstillstånd, kunde informanterna ta till olika metoder genom att ljuga för myndigheterna om sin bakgrund eller att skada sig fysiskt. ”När jag kom till min bror planerade vi vad jag skulle säga. Jag sa ... jag sa mycket som inte var sant. För att få uppehållstillstånd. Jag sa att det var oroligt i Irak, men det var inte så farligt” (Ali, personlig kommunikation, 15 april 2014).

Uppehållstillstånd var något som många fokuserade på menade respondenterna, då många på transitboendet ljög om sin ålder för att öka chanserna att stanna i Sverige. Att få uppehållstillstånd krävdes noga planering, menade informanterna på och informationen som de uppgav till myndigheterna var många gånger fiktiv eller överdriven. Behran nämnde att han kände sig arg över att det tog långtid att få ett uppehållstillstånd samt kontakt med myndigheterna, så han tog till fysiska åtgärder och började skära sig med en kniv för att påskynda processen. ”Efter att jag gjorde det gick det två veckor och jag fick träffa dom. Jag fick mitt permanenta uppehållstillstånd efter två, tre månader efter händelsen” (Behran, personlig kommunikation, 13 april 2014).

Ali kände att det var jobbigt att bo med så många från olika nationaliteter, då det förekom mycket ”skitsnack” om varandra. Han tyckte att det var jobbigt att det var så stor variation på åldrarna på de som bodde där. Han tror att många ljuger om sin ålder vilket gjorde att många unga egentligen bor med många äldre, vilket han tyckte var jobbigt och upplevde en rädsla. Han hade dock förståelse till varför folk ljuger, eftersom han visste att man gjorde allt för att få uppehållstillstånd. Förutom att lägga fokus på uppehållstillståndet fick de även hantera minnen från sitt hemland. I Sverige började de bearbeta flykten vilket påverkade deras psykiska tillstånd då de kände sig ensamma i en främmande miljö. Abbe upplevde en lättnad när han fick komma

till transitboendet då resan hade varit väldigt påfrestande. Han upplevde det väldigt svårt att lämna sin familj, sin mamma och sin faster. Samtidigt som Abbe tyckte att det var skönt att komma till Sverige fick han ångest och depression av saknaden till sin familj.

Respondenterna nämnde att en del valde att fokusera på att lära sig i skolan och om språket. Andra valde att fokusera på något annat som att umgås med andra ungdomar som bodde på transitboendet. Behran bodde på transitboendet i två månader och gick aldrig i skolan under den tiden. Han brukade fördriva sin tid med att umgås med de andra ungdomarna som bodde där. Behran menade på att skolan och lärarna var bra, men på grund av att han upplevde sin situation som problematisk funderade han mycket på vad han skulle göra med sitt liv. I efterhand ångrar han nonchalerandet av skolan. Abbe menade på att han trivdes på boendet, då han fick tak över huvudet och mat. Han fick snabbt börja skolan men upplevde svårigheter.

Respondenternas framtidsplaner skiljer sig åt. Några vill ta igen studietiden som gick förlorad då de inte tog skolan på allvar medan andra vill hitta ett arbete och jobba i framtiden. Idag bor Josef i egen lägenhet som är betald av socialen tills att han tagit studenten, vilket han ska nästa sommar från byggprogrammet. Efter studenten vill han jobba men funderar på att eventuellt studera ungefär två-tre år. Josef vill arbeta som en snickare. Hassan bor han en lägenhet som kommunen betalar åt honom tills han blir 21-år. Får Hassan inget jobb efter gymnasiet, vill han läsa vidare på folkhögskola. Abbe har ingen ork att studera vidare på högskolan men vill istället studera via Lernia och hitta ett arbete. Efter att han har fått svenskt medborgarskap vill han vidareutbilda sig till polis för att han tycker att poliser är snälla i Sverige. ”Ett land där man har möjligheter att utvecklas. Man får alltid hjälp för att bli nått i framtiden, det är inte alltid så i alla länder” (Hassan, personlig kommunikation, 18 april 2014).

5.3 Socialisering

För att informanterna ska komma in i det svenska samhället har de fått bo på olika boenden så som HVB hem och värdfamilj. Skolan har även setts som behjälplig för att de lättare ska komma in i det nya samhället. Abbe menade på att personalen på boendet mestadels kommunicerade på svenska med honom och Abbe kände sig utlämnad då det var svårt med ett nytt språk. Abbe fick inte hjälp med läxläsningen från personalen, men personalen engagera sig genom att kommunicera på svenska. Han tyckte personalen på boendet bemötte honom jättebra och tog hand om honom. Ali menade på personalen på boendet hjälpte honom med läxor och om han

behövdes köras någonstans. Ali hade bott på både HVB hem och hos en värdfamilj. Han tyckte mest om att bo hos värdfamiljen och ansåg att det var en stor skillnad mellan de två boendeformerna. Hos värdfamiljen hade han en mamma och en pappa och syskon och fick lära sig mer om språket och skolans betydelse. Han tyckte att han blev som en svensk med värdfamiljen. Ahmad menade på att boendet lärde honom regler och hur samhället fungerade.

De respondenter som fick bo i en värdfamilj har sett det som en positiv upplevelse då värdfamiljen har stöttat informanterna i det svenska samhället. Respondenterna trivdes att bo hos en värdfamilj då de var som en riktig familj med riktiga familjemedlemmar. Värdfamiljerna behandlade informanterna som deras egna barn genom att hjälpa till med kläder, fickpengar och skolgången. ”Jag hade det riktigt bra. Jag kände mig som hemma på riktigt” (Behran, personlig kommunikation, 13 april 2014).

Ali nämnde att det, i boendet, var lätt för honom att ljuga för personalen eller bortse från vad de sa till honom och att han under sin period hos värdfamiljen enbart ljög en gång och att han då straffades för det, vilket han uppskattade för att han tyckte det tydde på att dem brydde sig om honom. Han nämnde även att värdfamiljen var mer uppmuntrande och framtidsorienterade. Ali tyckte att denna möjlighet att bo hos en värdfamilj borde finnas tillgänglig för alla ensamkommande barn. ”Dom uppmuntrade mig till att gå i skolan, dom väckte mig på morgonen. Dom kunde ... köra mig till skolan om jag var försenad, dom hämtade mig, allt sådant” (Ali, personlig kommunikation, 15 april 2014).

Genom värdfamiljen har respondenterna uppgett att de fick lära sig mer om den svenska kulturen, då de fick utöva och ta del av den. Hälften av respondenterna fick bo hos värdfamiljer. Ungdomarna fick se hur värdfamiljerna agerade gentemot varandra, vilket många tyckte var en bra upplevelse. Abbes dåvarande vårdnadshavare erbjöd honom att bo med henne och hennes familj. Idag bor han fortfarande hos familjen och kallar sin f.d. vårdnadshavare för mamma och han känner sig trygg där. Abbe kände att han hade förlorat sin familj men att han fått en ny här. Abbe såg föräldrarna som viktiga personer, som hade hjälpt och varit en stöttepelare för honom. Han kände att han fick en tillhörighet och att han inte var ensam längre. ”Jag tror att, om varje flyktingbarn som kommer till Sverige hade fått bli placerade i en värdfamilj hade dom utvecklats bättre. Deras integration ... självklart. Jag har börjat från noll och jag vill gärna göra rätt i Sverige och anpassa mig på rätt sätt. I kultur och allt. För det är egentligen mitt land. Jag har inget kvar i

Afghanistan” (Abbe, personlig kommunikation, 14 april 2014).

Josef ville bo hos en värdfamilj men ångrade sig, då han fick höra från andra ungdomar som bodde hos värdfamiljer att de hade konstiga regler och var tvungna att vara hemma vissa tider. Hassan ville också bo hos en värdfamilj men blev nekad, på grund av att han inte ansågs behöva den insatsen. Han hade föreställningar om att bo hos en värdfamilj. ”För att man lär sig mer om svenskarna och hur dom är, hur dom har de hemma, hur dom får kontakt med varandra. Dom sa att jag inte behövde ... Socialen” (Hassan, personlig kommunikation, 18 april 2014).

De respondenterna som tidigare bott hos en värdfamilj, ansåg att värdfamiljerna hade hjälpt i deras samhällsintegration i Sverige. Under sin tid hos värdfamiljerna etablerades även en bra relation till familjen. Föräldrarna engagerade och brydde sig om respondenterna genom att ta hand om dem, tillskillnad från boenden där mycket ansvar låg hos respondenterna själva. Om ungdomarna missade exempelvis morgon bussen till skolan, fick vänta på nästa buss och komma försent till skolan. Under tiden som informanterna bodde hos värdfamiljen skapades även relationer till dem. Utav de informanter som hade bott hos en värdfamilj har alla en bra kontakt med dem än idag. Under sin tid hos värdfamiljen fick Behran en bra relation till värdfamiljen. Föräldrarna köpte kläder till honom gav honom fickpengar och körde honom till skolan när han missade bussen. ”Jag trivdes jättebra där. Jag var glad hela tiden. Dom hjälpte mig med allting” (Behran, personlig kommunikation, 13 april 2014). Ali nämner att han fortfarande har kontakt med sin gamla värdfamilj och dem brukar träffas ibland. Han nämner samtidigt att det är något som borde finnas för alla dem som man kan sköta sig.

De ungdomar som bodde hos en värdfamilj bodde först på olika boenden. Även fast respondenterna inte kunde prata på svenska försökte de kommunicera genom andra språk och handgestikuleringar. Respondenterna menade att boenden lade mycket fokus på att de skulle lära sig det svenska språket. Josef berättade att personalen var hjälpsamma med läxor, om de frågade om hjälp, däremot var inte detta något de gjorde på eget initiativ. Hassan menade att det fanns en personal på hans boende som hjälpte honom genom att köra honom till skolan när han hade missat bussen, fast än personalen inte fick det. Detta var något han inte fick tala om för dem andra personalen. Det positiva med boendet var att de fick hjälp med läxorna när de frågade. I början kommunicerade Hassan genom handgestikuleringar när han inte kunde språket. ”Det

kunde hjälpa mig eftersom jag skulle lära mig svenska först (skrattar) annars kunde jag inte klara mig i samhället sa dem” (Hassan, personlig kommunikation, 18 april 2014).

Behran ansåg att lärarna i skolan var bra och hjälpsamma, då de engagerade sig i hans hälsa genom att fråga hur han mårde och om hans utveckling samt genom att försöka lära honom språket även då han inte alltid ville det. Josef berättar att på hans HVB hem, fanns det nio andra pojkar med samma etnicitet som Josef men också andra etniska bakgrunder. Med dessa och personalen kommunicerade han genom att dels lära sig några ord på deras språk, men också den lilla svenskan och engelskan han kunde.

Många ensamkommande var inte nöjda med sitt boende, de upplevde att det var brist på aktiviteter samt att boendet inte engagerade sig tillräckligt i deras välmående och utveckling. De upplevde inte känslan av trygghet och stöd på boendet då de var i en främmande miljö utan sin familj. Informanterna menade att de ville att personalen på boendet skulle stötta dem i det svenska samhället genom att exempelvis delta på utvecklingssamtal i skolan. ”Ingenting. nej ... klart dem har lärt mig, men inget som är viktigt som svenskarna lärt mig. Boendet har faktiskt lärt mig... ingenting som är viktigt för framtiden” (Ali, personlig kommunikation, 15 april 2014).

”Dom sa att dem inte kan vara våra föräldrar och att dom är här för att hjälpa till. Dom sa att dom ska hjälpa men ... dom ska uppfostra oss vilket dom inte gjorde” (Hassan, personlig kommunikation, 18 april 2014). Hassan bodde på boendet i två år innan han fick flytta ut till en egen lägenhet på grund av platsbrist på boendet. Han ville bo kvar på boendet för att lära sig mer om Sverige. Han kände att han inte var redo att bo i en lägenhet. Personalen på boendet lärde honom lite varje dag.

Respondenterna har även känt sig utsatta då de menade att de kände sig annorlunda på grund av att de inte kunde svenska. Informanterna kände sig som invandrare för att de blev kallade det av andra ibland annat skolan. Hassan umgicks sällan med svenskar då de brukade göra sig roliga över hans svenska. Han kände sig som en invandrare, på grund av att han blev kallad för det av svenskarna i skolan. Abbe upplevde att han sågs som invandrare av andra skolkamrater när han hälsade på sina manliga kompisar genom att pussa dem på kinden, vilket är normalt i hans hemland.

I skolan träffade Abbe sin, idag före detta flickvän, som han ansåg ha bidragit till att han lärde sig språket och därigenom integrerade sig. Även det faktum att han, utan att kunna tala så bra svenska, försökte konversera med andra samhällsmedborgare hade hjälpt honom i hans integration. Deltagande med värdfamiljen på svenska högtider och familjetillställningar ledde till att han tog del av och lärde sig den svenska kulturen. ”Vissa har accepterat svenska kulturen och dom försöker fortfarande att integreras i samhället. Men vissa skiter i” (Abbe, personlig kommunikation, 14 april 2014).

5.4 Integration

Alla informanter fick bo på HVB hem. Det framkom att ungdomarna ställde krav på boendet genom att de ville att personalen skulle engagera sig. Alla respondenter medger att de fick hjälp på boendet med läxor och språket men att det inte var mycket mer. Hassan ville att personalen skulle engagera sig i hans liv, då han saknade sina föräldrar. Han ville att personalen skulle agera utifrån föräldrarollen, men personalen ansåg att de endast var där för att arbeta. Ahmad nämnde att han kände att personalen var hjälpsamma i relation till läxläsningen. Enligt Behran fick alla andra ensamkommande på hans boende hjälp med läxor förutom han och hans två vänner. Boendet blev bättre när en ny personal kom, då personalen frågade hur dem mådde och lyssnade till deras önskemål. Respondenterna ville även att det skulle finnas möjligheter till olika aktiviteter på boenden men också tillsammans med personalen. Respondenterna fick vara med och planera olika aktiviteter men det var inte alltid möjligt att utföra de planerade aktiviteterna. Josef berättade att även på hans boende var det brist på aktiviteter då personalen sa att de inte hade möjlighet till andra aktiviteter. Han menade på att det var personalen som bestämde vilka aktiviteter som de kunde hitta på. Ahmad nämnde att på hans boende, hade de möjlighet till att utföra många aktiviteter så som simma, spela fotboll, bowla och besöka staden. ”Jag hade velat att vi hade mer aktiviteter med kontaktpersonen än att bara sitta på boenden och ha det tråkigt. Kanske kunde gå ut och få kontakt med svenska ungdomar också” (Hassan, personlig kommunikation, 18 april 2014).

Josef berättar att han ville att boendet skulle hjälpa dem med att ta körkort likt andra boenden där ungdomarna får hjälp med det. Körkortet var viktigt för de flesta respondenter då det sågs som en möjlighet och många har det som framtidsplaner då de tror att det kan leda till ett arbete. ”Hon sa nej, tyvärr det går inte... ja, svenskar kan övningsköra med sina föräldrar” (Josef, personlig

kommunikation, 14 april 2014).

Att bo hos en värdfamilj har enbart upplevts som positiv från de respondenter som bott hos en sådan värdfamilj. Ali berättar att genom värdfamiljen, fick han lära sig om samhället och om reglerna. Familjen underlättade integrationen då Ali fick möjlighet att lära sig mer om språket och om skolan menade han. Genom att värdfamiljen engagerade sig i Alis utveckling kände han sig som en svensk med värdfamiljen. Även Abbe känner att han fick en ny familj och kallar sin före detta vårdnadshavare för mamma. Familjen har hjälpt Abbe med att ta körkortet, gett honom fickpengar, hjälpt honom med det svenska språket samt den svenska kulturen genom att han har fått leva i den. Behran flyttade till en värdfamilj då han kände att han ville ha en familj som brydde sig om honom, mer än vad personalen på boendet gjorde. Hos värdfamiljen fick han ta del av de svenska traditionerna så som jul och påsk. Även då hans skolgång inte gick så bra, känner han att det är tack vara familjen som han kan så pass bra svenska som han kan, då de alltid talade med honom på svenska där hemma.

De respondenter som bodde hos en värdfamilj berättade att de kände en familjetillhörighet igen. Ali kände att det faktum att dem behandlade honom som en i familjen, utgjorde en stor del till varför han trivdes så bra hos dem framför boendet. Även faktumet att han hade mamma, pappa och två bröder som var lika gamla som honom bidrog till familjekänslan. Även Abbe kände en stor tillhörighet med sin nya värdfamilj och anser att han har dem att tacka för sin nuvarande situation och språkkunskaper. Till skillnad från sina gamla vänner som bor i egna lägenheter idag och som inte bott hos värdfamiljer tidigare, har Abbe tagit del av det svenska samhället och fått svenska kompisar. Hassan som endast bott på HVB hem berättar att han sällan umgås med svenskar, men att det börjar bli lite mer i takt med att han har förbättrat sina språkkunskaper

De respondenter som bodde hos värdfamiljerna hade en fritidssysselsättning och hade kontakt med svenska kompisar, till skillnad från de som inte bott hos värdfamiljer. De hade varken en fungerande sysselsättning eller någon större kontakt med svenskar. Hassan är den av de, som inte bott hos en värdfamilj som har haft en fritidssysselsättning, men valde att avsluta den på grund av att han inte kom med i laget då han inte var så bra på svenska. ”Jag fick spela fotboll med ett fotbollslag. Det var svårt att komma med i laget. Hade jag kunnat lite mer svenska hade det varit lite lättare. Sen fick man inte vara blyg” (Hassan, personlig kommunikation, 18 april 2014)

Ali som tidigare bott hos värdfamilj är också fotbollsintresserad och spelar fotboll än idag. Han har vänner som är både svenskar och invandrare som han brukar spela fotboll med. Behran fick vänner både i gymmet och i kampsports klubben. Hans svenska blev bättre då han nästan enbart talade svenska med sina nya kompisar. Behran flyttade till en egen lägenhet när han fyllde 19år. Han behövde inte, till skillnad från de som bodde på boenden visa att han klarade av hemmasysslor. Alla respondenter hade möjligheten att söka efter en egen lägenhet när de fyllt 16år. Abbe fick lära sig hur en tvätt- och diskmaskin fungerade samt andra hushållssysslor för att kunna klara sig själv. Hassan nämner att han var tvungen att flytta från boendet då de ville göra plats för nya ensamkommande, vilket han anser var för tidigt för honom. Han ville stanna kvar och lära sig mer istället för att vara ensam i en lägenhet.

Alla respondenter anser att skolan har bidragit till deras integration i det svenska samhället genom att lära dem språket och om det svenska samhället. Behran orkade inte engagera sig i skolan i början, då han hade problem på boendet och med uppehållstillståndet. Detta ångrar han idag och resonerar att han borde ha suttit på sitt rum och gjort sina läxor, istället för att bråka med personalen. Även Abbe misskötte sin skolgång men anser idag att skolan är jätteviktig för att kunna integreras och få ett jobb i framtiden. ”Man måste ta första dagen man kommer till Sverige på allvar. Man måste gå i skolan och lära sig det svenska språket” (Abbe, personlig kommunikation, 14 april 2014).

Från ett annat perspektiv var skolan även en negativ upplevelse. Abbe upplevde att han var annorlunda då många skolkamrater tittade konstigt på honom med en ”Herre Gud, vad gör dom ” känsla när han pussade sina afganska vänner på kinden som en hälsning. Detsamma hände när han dansade med en kompis av samma kön, vilket är normalt i hans hemland. Hassan kände också att han var annorlunda i skolan, då skolkamraterna skrattade åt hans svenska uttal och inte ville umgås med honom. Dessa brukade han kalla för rasister.

En del respondenter menade på att det faktum att de var invandrare samt att de inte hade körkort skulle försvåra för dem att få jobb i framtiden. Ahmad ser körkortet som något viktigt inför framtiden och jobbar på att ta det. Han har börjat med några körlektioner och studerar teorin hemma. Behran anser att ett jobb kan vara lösningen till att integreras. Om han börjar jobba kan han komma in i nya umgängen och lära känna nya människor. Josef tar studenten i år och tror att han kommer ha svårt att få ett jobb på grund av sin invandrarbakgrund men också på grund av att

han saknar körkort. Han nämner att han inte nödvändigtvis känner sig bunden till sin nuvarande stad, utan berättar att han är villig att flytta till en annan om han skulle erbjudas jobb. ”Jag tror att jag inte kommer få jobb. Jag är ju invandrare och min svenska är inte så bra” (Josef, personlig kommunikation, 14 april 2014).

5.5 Sammanfattning av resultat

Utifrån våra intervjuer har vi hittat olika mönster i deras integration. Det som tydligt framkom är att dessa ungdomar lägger en stor betydelse i att få ett uppehållstillstånd när de kommer till Sverige. Ungdomarna fokuserar mycket på att övertyga myndigheterna om att få stanna genom att ljuga om sin bakgrund. En del informanter menade att uppehållstillståndet är så pass viktigt att ungdomarna bortser från sina egna känslor för att inte riskera möjligheterna till uppehållstillståndet. Betydelsen är mycket större än vad deras begäran att integreras är i början. Varje informant hade sina egna upplevelser av hur Sverige bemötte dem. En del fokuserade på skolan i början medan andra inte kunde göra det på grund av sitt mentala tillstånd.

Ett annat mönster som kom fram är att ungdomarna blev socialiserade vid olika institutioner så som HVB hem, värdfamilj och skolan. Socialisationen genom värdfamiljen sågs som väldigt positivt av de ungdomar som hade upplevt den möjligheten. De informanter som inte fick ta del av den här möjligheten tyckte att skolan och HVB hemmen hjälpte dem med att lära sig det svenska språket. En problematik som uppstod i deras socialisering är att det framkom att de kände sig som annorlunda. Detta påverkade deras identitet genom att en del kände sig som en invandrare.

För att ha möjlighet att integreras i det svenska samhället fick de hjälp av de olika samhällsrepresentanterna som bland annat var personalen på HVB hemmen och familjemedlemmarna hos värdfamiljerna. Integrationen genom de olika boendeformerna skiljde sig mycket åt enligt våra respondenter. Det som framkom tydligt är att de ungdomar som valde att bo i en egen lägenhet inte hade många svenska vänner. Ett annat mönster som framkom är att integrationen påverkade deras identitet. För att känna en tillhörighet slutade en del med det som de har blivit lärda i sitt hemland för att inte uppfattas som annorlunda i beteendet av svenskarna. En del informanter ser skeptiskt på sin framtid då de menar att de kommer att ha svårt att få arbete i framtiden på grund av sin härkomst.

6 Analys

Analysen är uppdelad i tre teman. Upplevelser av Exil, Socialisering och Integration för att behålla den röda tråden. I det första temat *Upplevelser av exil* belyser vi hur dessa ungdomars bemötande var vid ankomsten till Sverige samt Sveriges bemötande av ungdomarna. I det andra temat *Socialisering* tar vi upp flyktingbarnens socialiseringsprocess utifrån ett stämpningsperspektiv. I det tredje temat *Integration* tittar vi på aktörer och hinder som uppstod med att integreras.

6.1 Upplevelser av Exil

Flyktingbarnens mål i deras integration är att kunna leva ett behagligt liv genom att bosätta sig i ett nytt land med en främmande kultur. Flyktingbarnens mål är också att få ett uppehållstillstånd. När de ensamkommande kom till Sverige påbörjades deras krisprocess (Angel & Hjern, 2004). Krisprocessen träder fram samtidigt som barnet är i sin integrationsprocess. Vid ankomsten till det nya landet upplever många barn en känsla av lättnad över att ha överlevt flykten och resan till ankomstlandet. Abbe säger att han kände en lättnad av att komma fram till Sverige samtidigt som han upplevde en saknad efter de andra som är kvar i hemlandet. Flyktingbarnen uppfattade Sveriges bemötande på olika sätt gällande deras integration. Att de uppfattade den på olika sätt kan ses som att det är en subjektiv upplevelse samtidigt som de genomgick olika faser i flykting kris modellen (Ibid, 2004).

I början fokuserade inte ungdomarna på att integreras utan på att stanna i landet, genom att få ett uppehållstillstånd. Det finns flyktingbarn som vid ankomsten väljer att ljuga eller överdriva sanningen om sin bakgrund för att inte riskera att bli skickade tillbaka och förlora chansen till ett uppehållstillstånd i Sverige. Ali nämner att han tillsammans med sin bror, kom på en fiktiv historia om hans bakgrund för att få större möjligheter till ett uppehållstillstånd, men att det egentligen inte alls var så farligt där han kom ifrån. Kohli (2006) och Anderson (2001) menar att många av dessa flyktingbarn inte är helt sanningsenliga för att dem inte vill riskera sitt uppehållstillstånd. Vissa berättar en fiktiv berättelse för myndigheterna medan andra talar lite sanning. Genom att ljuga kan dessa ungdomar uppleva en rädsla, då de har en hemlighet om den riktiga anledningen till flykten. Upphållstillståndet är av stor betydelse för dessa ungdomar och oftast målet, då det möjliggör andra levnadsmöjligheter i ett annat samhälle. Även fast de ensamkommande kan uppleva en obekvämheter i ankomstlandet väljer de att bortse från sina

emotioner då betydelsen av att få ett uppehållstillstånd är större än vad den egentligen känner. En av respondenterna nämnde att han kände sig obekvämt med att bo på boendet då han visste att många av dem som han bodde med var äldre än vad dem hade uppgett men att han förstod varför dem hade gjort det, då man gör allt för att få ett. Genom att flyktingarna får sitt uppehållstillstånd slutar deras flykt fas och de kan börja utveckla sin identitet och känna en trygghet.

Flyktingbarnen uttalade sig inte mycket om hur de upplevde att deras integration såg ut förutom att de fick gå i skolan och hade mat på bordet och tak över huvudet tack vare den svenska staten. Majoriteten av flyktingbarnen tog skolan på allvar från början och ville lära sig språket medan andra struntade i landets krav. En förklaring till detta är att flyktingar som inte tog skolan på allvar var i den andra fasen i flykting kris modellen och upplevde svårigheter att acceptera ett nytt land och dess krav samtidigt som de upplevde en hjälplöshet. Alla ungdomar har framtidsplaner i Sverige och detta kan ses som att de ensamkommande har uppfattat att deras integration har varit bra och att de har både accepterat den nya kulturen och sig själv. Med andra ord kan detta innebära dessa ungdomar är i den tredje fasen i flykting kris modellen och ett steg närmare nästa fas- den kritiska integreringen (Angel & Hjern, 2004)

6.2 Socialisering

När flyktingbarnen kommer till Sverige blir de inslussade i ett politiskt system där mycket redan är förutbestämt om hur de ska integreras. Respondenternas integration är påverkad av olika institutioner i Sverige där det strukturella huvudansvaret ligger hos kommunerna. En del av den förutbestämda integrationen är de HVB hemmen och skolan, där bland annat språket, normer och värderingar lärs ut för att underlätta deras samhällsintegration. En annan institution som också är behjälplig i integrationen är värdfamiljen. Med andra ord är detta olika anpassningsverktyg som appliceras på flyktingbarnen genom institutioner. Dessa institutioner ska integrera de ensamkommande genom att lära dem den nya samhällsordningen och samtidigt kunna anpassa dem till den nya miljön. Genom att dessa ungdomar anpassar sig börjar de även leva i andras verklighet och inte bara i sin egna och på så vis internaliserar sina åsikter på samhället. Institutionerna ses som en återspeglning av samhällets åsikter (Berger & Luckmann, 2008).

De respondenter som bodde hos en värdfamilj är enbart positivt inställda till allt som omger den upplevelsen. Hälften av våra respondenter har bott hos en värdfamilj. De uttrycker att värdfamiljerna hade en positiv påverkan på dem då de uppmuntrat respondenterna till att gå i

skola samt lämnat och hämtat dem i skolan vid behov. Att som en individ påbörja ett nytt liv i ett främmande land, kan vara skrämmande. Att göra det som flyktingbarn måste vara än mer skrämmande då de som ensamma barn är särskilt utsatta, eftersom de genomgår allt utan familj (Anderson, 2001; Luster et al., 2001).

För att flyktingbarnen lättare ska bli en del av det nya samhället, krävs det en transformering. Värdfamiljen har haft en stor betydelse i transformeringen, då de har visat att de har brytt sig om dem och fått dem att känna en tillhörighet. En respondent nämner att han under tiden hos värdfamiljen fick lära sig mer om svenskarna, hur de betar sig samt hur de socialiserar sig med varandra och andra. Ensamkommandes positiva inställning till att socialiseras in via en värdfamilj har sin förklaring i att familjen och de har skapat känslomässiga band till varandra. För att få en lyckad socialisering behöver de en signifikant andra som de kan lita på och få ett möjligt känslomässigt band till, vilket dessa barn inte har vid ankomsten. Familjen har skapat en trygg miljö genom att vara en vägledare i Sverige. Dessa flyktingbarn har haft en social bas genom värdfamiljen där de har haft möjlighet att träna till att bli anpassade till en ny samhällsmedborgare. Genom värdfamiljen har dessa ungdomar accepterat den nya objektifierade verkligheten och lättare tagit in samhällets värderingar genom internaliseringen (Goffman, 2006).

Några av de som bott hos en värdfamilj tyckte det var så nyttigt för dem och anser att detta bör finnas som alternativ för alla ensamkommande flyktingbarn. Ali nämner att han fortfarande har kontakt med sin gamla värdfamilj. Genom att umgås med värdfamiljerna och de svenska vännerna utvecklas både deras språkkunskaper och kunnande om samhällets rådande kultur och normer. De som inte bodde hos en svensk värdfamilj nämner inget om svenska kompisar eller att umgås med svenskar överlag. Respondenterna för Luster et al. (2001) studie menar på att, för att adapteras framgångsrikt ska man blanda sin egen kultur med den nya. De som enbart omger sig med individer med samma härkomst tenderar att inte lyckas anpassa sig lika bra. Enligt Abbe finns det ensamkommande som har accepterat den svenska kulturen och som försöker integrera med samhället och samtidigt finns det också dom som struntar i sin integration.

De ensamkommande som inte bodde hos värdfamiljer, nämner att boendet och skolan hjälpte dem att utveckla språket. Anderson (2001) nämner att boendet spelar en roll för barnets språkliga utveckling. Kommunikation var viktig för ungdomarna och de använde sig till en början av handgestikuleringar och bitar av de ord de kunde på olika språk för att göra sig förstådda. Språket

är en viktig faktor både i deras anpassning till det nya samhället då den möjliggör en socialisation i den nya miljön och deras självständighet. Utan språkkunskaper hamnar de i utanförskap i samhället och i beroende ställning (Berger & Luckmann, 2008). Enligt respondenterna hade personalen på boenden en viktig roll i deras språkutveckling. För de ensamkommande var språket en påbyggnadsprocess där de fick möjligheten att via språket lära sig samhällets normer och värderingar. Ju mer fokus flyktingbarnen lade på sin språkinläring desto mer anpassade blev dem till det svenska samhället. Wallin och Ahlström (2005) menar att genom språket kan individerna öka sin livskvalité och på så vis kan de bli mer samhällsengagerade.

Många av våra respondenter var negativt inställda till sina boenden. Personalen försökte skapa en social bas där dessa flyktingbarn kunde känna sig trygga att transformeras genom att skapa känslomässiga band till dem (Berger & Luckmann, 2008). Personalen försökte genom att lära dem det nya språket hjälpa dem i integrationen, dock framkom det inte att personalen lyckats skapa dessa känslomässiga band som behövs för en transformering och bli deras signifikanta andra. Hassan önskar att han hade fått bo kvar på boendet under en längre period innan han slussades till sin egen lägenhet. Detta för att lära sig hur det svenska samhället och kulturen fungerade, för att på så sätt känna sig mer redo för samhället. Han kände att de fick lära sig lite om samhället varje dag.

Problematiken i socialiseringen hos våra respondenter har varit att de har känt sig stigmatiserade. De har upplevt att de har blivit tillskrivna olika virtuella identiteter och satta i ”dom” grupper av Vi grupper i exempelvis skolan och på fritidsaktiviteterna. Detta på grund av de språkliga svårigheterna eller sin invandrarbakgrund. Denna tillskrivna virtuella identitet har resulterat i att de haft det svårare att försöka integreras med andra samhällsinvånare då det kom som en chock att ha blivit utpekad som annorlunda. Hassan nämner att ”dom”, svenskarna, i skolan kunde göra sig lustiga över hans svenska och kallat honom för invandrare, vilket ha lett till att han känner sig som en invandrare. Detta resulterade att han sällan umgicks med svenskar i skolan hamnade han utanför. En stigmastämpling möjliggör för individen att sluta sig till andra med samma stämpling (Goffman, 2006). Att de ensamkommande någon gång har känt sig som invandrare (för att normen stämplat dem) kan förklaras genom att normen försöker övertyga andra i samhället att invandrare är udda, då de exempelvis ser annorlunda ut. Detta är för att normgruppen fortsatt ska ha makten och kontrollen i samhället (Goffman, 2006). Från ett perspektiv kan även de

ensamkommandes stigmatisering förklaras genom att, det i institutionerna finns stämplingar som överförs till individerna och påtvingar dem en underlägsen position. Alla flyktingbarn visste varför de stämplades som invandrare. Kriterierna var bland annat de språkliga skillnaderna. Ungdomarna försökte, genom att lära sig språket och gå i skolan ändra sin status stämpel (Ibid, 2006). Det är viktigt att poängtera att uppbyggnaden av hur samhället ser ut, har en stor påverkan på de ensamkommandes identitet, då dessa har upplevt att de har blivit stigmatiserade under en fas i livet på grund av tribala stigman i Sverige (Ibid, 2006). Detta innebär att dessa ungdomar som har uppfattat sig själva som normala har blivit stämplade under deras integrering. Med andra ord kan man säga att de under integreringen har blivit socialiserade in under integreringen till att bli invandrare i Sverige.

6.3 Integration

För att flyktingbarn ska integreras bättre blir de flyttade till olika hem. Beckman (2011) menar att integration handlar om att individen ska ha möjligheter till att kunna anpassa sig till den nya miljön. Samhällets tolkning är att sprida ut dessa ungdomar så att de ska ha förutsättningar för att kunna anamma den svenska kulturen. De ska tillsammans med andra samhällsmedborgare integreras till en enhet genom en offentlig politisk kultur (Beckman, 2011). Genom olika boendeformer (HVB-hem och värdfamiljen) anpassas ensamkommande till det svenska samhället på olika nivåer, samtidigt som invånarna i samhället blir inkluderade i deras integration. I de olika boendeformerna fanns det samhällsrepresentanter som bestod av personalen samt familjemedlemmarna i värdfamiljen. Dessa hade i uppgift att förmedla sina kunskaper om det rådande samhället för att underlätta ensamkommandes adaptation till det nya samhället. HVB hem och värdfamiljehem kan utifrån Beckmans (2011) perspektiv ses som något samhället erbjuder flyktingbarnen för att assimilera dem till att ingå i den svenska integrationspolitikens mångkulturella modell. Att använda sig av HVB-hem och värdfamiljer som integrationsverktyg kan ses som att integrationspolitiken försöker få igenom sitt syfte i samhället och att invånarna accepterar detta genom att ställa upp och vara samhällsrepresentanter. Det måste tilläggas att dessa samhällsrepresentanter kan ses som att de har en överordnad position i relation till de ensamkommande och på så vis har de mer makt då de kan påverka flyktingbarnens integration (Kamali, 2006).

Från ett annat perspektiv menar Kamali (2006) att dessa ungdomar kommer att ha det svårt att

integreras i samhället då det existerar ett ”vi” och ”dom” i dagens samhälle. Detta innebär att ”vi” gruppen styr över de rådande normerna i samhället genom att besitta en sociokulturell makt. ”Vi” gruppen måste acceptera ett mångkulturellt samhälle för att de ensamkommande ska uppnå en lyckad samhällsintegration. HVB- hemmen och värdfamiljen är en del av integrationen då personalen och värdfamiljerna tillhör olika ”vi” grupper och samtidigt är samhällsrepresentanter för de ensamkommande. Dessa samhällsrepresentanter har möjligheten att påverka andra i samma ”vi” grupp och kan antingen bidra till ett mångkulturellt samhälle eller till en ökad segregation. Detta är beroende på intrycket som flyktingbarnen ger samt samhällsrepresentantens inställning till dessa ungdomar.

Gemensamt för alla respondenter är att de fick bo på ett HVB-hem. För flyktingbarnen handlade det inte om hur boendet såg ut utan vad boendet innehöll, det vill säga personalens engagemang för flyktingbarnen. En del respondenter blev besvikna då de upplevde att de inte fick någon adekvat hjälp när de bad om den. Personalen hjälpte endast dessa ungdomar i integrationsarbetet via språket. Hassan nämner att personalen hjälpte honom med språket då han enligt personalen inte skulle klara sig i samhället om han inte lärde sig språket. En förklaring till personalens inställning kan ses som en återspeglning av vad samhället tycker. Personalen var villig att engagera sig i dessa ungdomars utveckling och integration men valde att bortse från deras andra önskemål. Detta kan ge en bild till respondenterna om hur Sverige egentligen hjälper dessa ungdomar. En annan förklaring till personalens ovillighet till att hjälpa flyktingbarnen kan vara att personalen själv har blivit lärd att dessa individer tillhör ”dom” grupper som inte har samma möjlighet och kanske omedvetet reproducera denna åsikt på de osäkra ungdomarna. På så vis blir ensamkommande integrerade till en ”dom” grupp då ”vi” gruppen reproducerar sina åsikter genom att lära flyktingbarnen samhällsordningen och markera att dessa ungdomar inte tillhör majoriteten eller normen. Denna reproduktion försvårar integrationen i Sverige då det endast skapa klyftor mellan de olika grupperna (Kamali, 2006)

Flyktingbarnen hade stora förväntningar på samhället. Ett exempel är att de ville att boenden skulle hjälpa dem med körkort. Enligt Josef var det naturligt att alla svenska ungdomar fick hjälp med körkortet hemma. Men på grund av att de inte var svenskar blev de exkluderade från denna möjlighet enligt dem själva. När det inte var möjligt påverkade det deras identitet genom att de kände sig som invandrare, det vill säga ”dom” gruppen som har en lägre position i samhället

(Kamali, 2006). De ensamkommande skulle komma närmare ”vi” grupper genom att ha ett körkort och få större möjligheter till att integreras i arbetsmarknaden som redan är svår för invandrargrupper. De upplevde att de blev ifrån tagna denna möjlighet på grund av att de tillhörde fel grupp i samhället.

Värdfamiljerna har en betydande roll i de ensamkommandes integration då de som har tagit del av att bo hos värdfamiljer bara har positiva utlåtanden och minnen av den tiden. Ali nämner att han fick lära sig mer om det svenska samhället och dess regler hos värdfamiljen. Dom behandlade honom som sitt egna barn vilket han tyckte var skönt. Värdfamiljerna har tagit till sig dessa ungdomar och behandlat dem som en familjemedlem genom att visa att de bryr sig om dem. De visade det genom att de körde dem till skolan när de missade bussen, till skillnad från vissa boenden där de ungdomarna fick vänta på nästa buss och komma försent till skolan. Behran tyckte att det var stor skillnad på att bo hos värdfamiljen och att bo på boenden då han hade en familj med mamma, pappa och syskon till skillnad från på boendet. Enligt Luster et al. (2001) är flyktingbarn en sårbar grupp som är ensamma i en ny miljö och det är viktigt att de får rätt stöd och då speciellt i boenden. Genom värdfamiljerna fick de lär sig mer om ”svenskarna”, deras beteende och hur de interagerar med varandra. Detta påverkade deras integration då de ensamkommande upplevde en annan samhörighet med svenskarna i samhället än de som inte haft den boendeformen.

De ungdomar som bott hos en värdfamilj har haft en fungerande fritidssysselsättning till skillnad från de som inte haft den boendeformen. Fritidsaktiviteten möjliggjorde att de även fick svenska vänner och blev accepterade av dem. Värdfamiljen påverkade deras identitet genom att de fick en tillhörighet i en svensk familj som de kände sig trygga i. Dessa flyktingbarn kom in i en gemenskap och kom ett steg närmare en ”vi” grupp i samhället och blev socialt inkluderade, vilket är en förutsättning för ett integrerat samhälle (Beckman, 2011). Med detta i beräkning kan vi förstå varför det främjar de ensamkommandes integration att bo hos värdfamiljer. Dem får ta del av den del ur deras liv som de förlorade på grund av sin flykt. De får tillhöra en familj igen.

Flyktingbarnen hade möjlighet att påverka sin framtid genom att ansöka om en egen lägenhet när de visat att de kunde klarar sig själva. När de ensamkommande klarade av hemmasysslor så som att diska, tvätta, städa och laga mat, sågs detta som att de har anpassat sig till det svenska samhället. Detta genom att förstå och behärska hur individer hanterar hushållssysslor i det

svenska samhället. Utifrån Kamalis (2006) perspektiv, betyder det att dessa ungdomar med denna kunskap kommer närmare ”vi” grupper i samhället genom att göra som ”vi” grupperna gör. Boendets krav på flyktingarna resulterar i att de tar ett steg närmare samhällets ”vi” grupper genom att klara sig själva. Att bo i en egen lägenhet innebär att dessa ungdomar har ett stort ansvar i deras egen integration. De ensamkommande som inte bott hos värdfamiljer innan de flyttade till egen lägenhet är mer benägna att umgås med andra flyktingbarn och sällan eller aldrig med andra svenska ungdomar. Enligt Luster et al. (2001) tenderar individer som enbart omger sig med andra individer från samma kultur att inte anpassa sig lika framgångsrikt.

Skolan ses som en positiv integrationsaktör dock hade inte alla den inställningen i början. En respondent nämner att han ångrar sig idag att han inte satt på sitt rum och gjorde sina läxor istället för att bråka med personalen på boendet. Montgomery et al. (2001) menar att skolan är en viktig integrationsfaktor för flyktingbarnens självständighet. Skolan har inte alltid varit positiv för alla respondenter då det framkom i resultatet att de blivit stigmatiserade och blivit tillskrivna virtuella identiteten av andra svenska ungdomar i skolan. Hassan fick kontakt med svenska skolkamrater, men de brukade skratta åt hans uttal. Andra ville inte prata med ”invandrarna” och dessa benämner han som ”rasister”. Han upplevde det som obehagligt och han förstod att han aldrig kommer anses tillhöra majoritetsgruppen. Kamalis (2006) åsikter om ”vi” grupper som stigmatiserar ”dom” grupper bekräftats av våra respondenter då de upplevt att det har blivit problematiskt för dem att integreras när de inte accepteras.

Abbe nämner att det anses vara normalt i hans kultur att pussa varandra på kinderna som hälsning och att dansa med varandra oavsett kön. Abbe har vid vissa tillfällen märkt att svenskar reagerar med en ”Herre Gud, vad gör dem?” känsla. För att slippa att bli tillskriven olika virtuella identiteter slutade han med hälsningen och även danserna. Genom att lämna sitt kulturella arv och kanske till och med att anamma det nya samhällets föreställningar betyder det att flyktingbarnen lär sig vad de ”normala” är. Identitet blir påverkad genom att de kan uppleva känslan av osäkerhet gentemot sig själv och hur andra uppfattar den. Detta kan i sin tur leda till att individen upplever att den är ifrågasatt av andra och är mindre värd. Det kan även innebära att de ensamkommande accepterar sin stämpel och börjar leva utifrån den (Goffman, 2006). Samhällets stigmatiserande åsikter kan leda till att dessa individer börjar spela en ny roll bara för att bli accepterade av andra i samhället. Generellt upplevde många respondenter att de hade det svårt

eller skulle få det svårt att få jobb. Dels för att dem inte har körkort men Josef nämner även att hans invandrabakgrund och språkkunskaper i det svenska språket kan försvåra det för honom. Invandrargrupper som andrafieras har inte lika stora möjligheter som svenskarna i arbetslivet, detta kan även ses som en misslyckad integration enligt Kamali (2006).

7 Avslutande sammanfattning, reflektioner och slutsatser

Syftet med denna studie är att studera, förstå och reflektera kring de centrala faktorer som medverkade vid sex individer (som vid ankomsten till Sverige var ensamkommande flyktingbarn) integrering. Studien grundar sig på deras egen upplevelse av integration, vilka centrala aktörer som influerar arbetet med integration av de ensamkommande samt se på vilket sätt, om något, integrationen av dessa blir en del av deras socialisering i samhället. För att besvara våra frågeställningar väljer vi att använda oss av den kvalitativa metoden i form av intervjuer. Vi gjorde detta valet för att vi dels kände att vi kunde få djupare svar och en djupare förståelse från våra respondenter men också för att vi ville lyfta den subjektiva upplevelsen av de ensamkommandes integration.

Genom sin ankomst till Sverige blir flyktingbarnen en del av den svenska integrationspolitiken med förutbestämda integrationsaktörer så som skolan och HVB hemmen. Dock har vår studie visat att även värdfamiljen är en integrationsaktör även om den inte är förutbestämd, utan något dessa ungdomar får ansöka om. Resultatet visade att de respondenter som fått chansen att bo hos värdfamiljer, hyllar den möjligheten så pass mycket att de tycker att flera borde få ta del av samma upplevelse. Samma grupp respondenter nämner att det var under denna period i deras nya liv som de utvecklades mest. Det var där de fick ta del av den svenska kulturen, de svenska normerna och även utveckla sina språkkunskaper. En aspekt ur denna upplevelse som har spelat en stor roll i deras integration har varit det känslomässiga band de har känt till dessa värdfamiljer. Respondenterna upplevde att de var en del av en familj igen, då de blev behandlade som familjemedlemmar vilket dem uppskattade. Även vi, författarna till studien, kände det när respondenterna pratade om den delen av resan i det nya samhället. Att dem verkligen uppskattade att få känna samhörigheten och kärleken.

De flyktingbarn som inte bodde hos värdfamiljer nämner att det var de egenskaperna som fattades på HVB hemmen samt att det var brist på fritidsaktiviteter. Respondenterna tyckte att personalen på HVB hemmen kunde ha engagerat sig mer i varje individ istället för att se dem som en grupp hela tiden. De kände att personalen enbart fanns till för att hjälpa till med läxor eller förbättra deras kunskaper i det svenska språket. Genom att personalen inte kan behandla varje enskild ensamkommande på ett personligt sätt liksom värdfamiljerna kan, ger det en negativ effekt för barnet. Detta då flyktingbarnet inte kommer knyta ett känslomässigt band till dem,

vilket är ett måste för att kunna socialiseras in i samhället. Om dessa ungdomar inte kan uppleva tillit och knyta ett känslomässigt band till samhällsrepresentanten, kommer dem inte vara beredd att lämna sin gamla värld med dess normer för att ta till sig det nya. HVB- hemmen måste arbeta fram en handlingsplan där dessa ungdomar på sikt kan få ett starkare känslomässigt band till personalen, likt värdfamiljerna.

Genom att hjälpa flyktingbarnen med läxorna samt språket vill HVB-hemmen att dessa ungdomar ska få större möjlighet till att klara sig i samhället. HVB boendena måste jobba med att de ensamkommande kommer ut i samhället, för att de ska interageras med andra samhällsmedborgare. En bra början hade varit att få dem till olika fritidsaktiviteter, vilket det enligt respondenterna var brist på, och stötta dem i utövandet av aktiviteterna. HVB boendet måste lära ut betydelsen av de olika institutionerna som finns i samhället, så att flyktingbarnen är villiga att acceptera samhällets objektifiering. Om de ensamkommande är beredda att på sikt socialiseras genom att internalisera samhällets normer kan de få en bra grund för en integrering.

Josef hade en önskan om att få övningsköra med personalen då han ansåg att alla svenskar har den möjligheten med sina föräldrar. Att alla svenskar har denna möjlighet är självklart inte helt sant men vi har en förståelse för vad de syftar på. Ett körkort för de ensamkommande innebär en större möjlighet till ett jobb i framtiden. Jobbet skulle innebära att flyktingbarnen skulle kunna känna sig självständiga. Ett körkort hade även inneburit att de ensamkommande hade haft möjligheten till att komma närmare ”vi” grupper och genom att ha ett körkort fått större möjligheter till att integreras i arbetsmarknaden som redan är svår för invandrargrupper.

Skolan har också varit en viktig aktör i deras språkutveckling, trots att de blivit stigmatiserade av andra medelever. Hassan blev kallad för invandrare och då stämplats som en vilket ledde till att han blev stigmatiserad. Respondenten har känt sig utanför samhället genom att andra svenskar kallat honom för invandrare på grund av hans härkomst samt hånat hans språkliga uttal. Detta har resulterat i att Hassan haft mindre kontakt med svenskar. Eftersom att skolan är lärandets plattform är det viktigt att skolan jobbar preventivt gentemot all form av stigmatisering. Om majoritetsbefolkningen, svenskarna, inte kan tänka sig ett samhälle med mångkulturell identitet, blir det svårare för dessa ungdomar att bli en del av samhället vilket skulle resultera i att det blir ett större glapp mellan invånarna med olika kulturella bakgrunder.

Hur flyktingbarnen integreras in i det svenska samhället beror till stor del på den egna individens vilja till att acceptera en annan kultur. Det betyder att dessa ungdomar måste ha en vilja att bli en del av sin integrering annars spelar det ingen roll hur mycket hjälp de får från de olika hjälpinsatser som finns tillgängliga. Abbe nämner detta och säger att de bland annat måste ta skolan på allvar och lära sig det svenska språket. Han är en av de som inte gjorde detta och ångrar sig idag. Han nämner även att de måste acceptera den svenska kulturen. Dem som har accepterat det, försöker fortfarande att integreras in i samhället. Det finns samtidigt dem som inte bryr sig överhuvudtaget om sin samhällsintegrering.

7.1 Vidare studier

Med hänsyn till de resultat studien visar öppnas flertalet vägar för studier med mer eller mindre omfattning. Studiens resultat visar att det finns märkbara och bristfälliga faktorer kring integrationsprocess i HVB hemmen, men även betydelsefulla samt positiva aspekter gällande värdfamiljernas familjemedlemmar och dess funktion som ”signifikante andre”.

Studiens resultat samt struktur kan användas som modell och inspiration för rikstäckande eller en mer omfattande studie. En studie som vid senare skede kan utgöra en plattform för en utveckling till ett mer effektivt medel för integrering.

Värdfamiljens betydelse har i denna studie vid flertal tillfällen poängterats som en av de starkare aktörerna för integreringen av ensamkommande, och bör övervägas som en värdefull faktor. Därmed skulle en vidare studie kunna tänkas besvara frågor kring värdfamiljen och dess betydelse för dessa ungdomar.

Referenslista

Tryckta böcker

Ayotte, W. (2000). *Separated children coming to western Europe – Why they travel and how they arrive*. Save the Children. London, UK

Angel, B., & Hjern, A. (2004). *Att möta flyktingar* (2 uppl.) Lund Studentlitteratur Lund

Beckman, L. (2011). *Den rimliga integrationen*, Dialogos Stockholm

Berger, P & Luckmann, T. (2008). *Kunskapssociologi: Hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet* (2. uppl.) Wahlström & Widstrand Stockholm

Giddens, A. (samarbete med Simon Griffiths) (2007). *Sociologi*, Studentlitteratur Lund

Goffman, E. (2006). *Stigma: Den avvikandes roll och identitet*, Norstedt Stockholm

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur Lund

Norstedts svenska ordbok (2006). *En ordbok för alla: 70. 000 ord och fraser*, Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Thurén, T. (2004). *Vetenskapsteori för nybörjare*, Liber Stockholm

Trost, J. (2005). *Kvalitativa Intervjuer*, Studentlitteratur Lund

Internetkällor

Anonym (u.å) *SEF – Sveriges ensamkommandes förening*. Hämtad 8 augusti, 2014, från Hej Sverige. www.hejsverige.nu/engagemang/sef/

Amnesty (2008) *Flyktingar och migranternas rättigheter*. Hämtad 14 september, 2014 från Amnesty.

<http://www2.amnesty.se/externt/www.nsf/fl73aeaaedea1803c12573ae00415df3/2f8c869f51c06e73c12574b800267131?OpenDocument>

Arbetsmarknadsdepartementet (2013). *Nordisk Fickfakta: Statistik om integration*. Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet. Från

<http://www.regeringen.se/content/1/c6/22/93/45/e2bbcf7.pdf>

Kamali, M. (2006). *Den segregerande integrationen. Om social sammanhållning och dess hinder*. (Rapport av Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering. SOU 2006:73) Stockholm: Fritzes offentliga publikationer, Justitiedepartementet. Från

<http://www.government.se/content/1/c6/06/70/18/1931e3c5.pdf>

Migrationsverket (2014). *Inkomna asylärenden, ensamkommandebarn 2004-2014*. Hämtat 8 augusti, 2014 från Migrationsverket. www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Om-ensamkommande-barn-och-ungdomar/Statistik.html

Migrationsverket (2014). *Asylregler*. Hämtad 1 juli, 2014 från Migrationsverket.

www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Asylregler.html

Migrationsverket (2014). *Om ensamkommande barn och ungdomar*. Hämtad 8 augusti, 2014 från Migrationsverket. <http://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Om-ensamkommande-barn-och-ungdomar.html>

Rädda Barnen (u.å). *Barn på flykt*. Hämtad 8 augusti, 2014 från Rädda Barnen.

www.raddabarnen.se/flykting/

Unicef (u.å). *Barn på flykt*. Hämtad 8 augusti, 2014 från Unicef. www.unicef.se/fakta/barn-pa-flykt

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, Stockholm: Elanders Gotab. Hämtad 8 augusti, 2014 från

www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf

Vetenskapliga artiklar

Anderson, P. (2001). "You don't belong here in Germany... - On the social situation of refugee children in Germany" *Journal of Refugee Studies*. 14(2) 187-199.

Kohli, R.K.S. (2006). "The Sound Of Silence: Listening to What Unaccompanied Asylum-seeking Children Say and Do Not." *British Journal of Social Work*. 36(5), 707-721.
Doi: [10.1093/bjsw/bch305](https://doi.org/10.1093/bjsw/bch305)

Luster, T., Qin, D., Bates, L., Rana, M. & Lee, J. A (2001). "Successful adaption among Sudanese unaccompanied minors: perspectives of youth and foster parents." *Childhood*. 17(2) 197-211. Doi: <http://dx.doi.org.ezproxy.bib.hh.se/10.1177/0907568210365664>

Montgomery C., Rousseau C., & Shermarke M. (2001). "Alone in a Strange Land: Unaccompanied Minors and Issues of Protection." *Canadian Ethnic Studies*. 33(1), S. 102-119.

Wallin, A-M. M. & Alström, G.I (2005). "Unaccompanied young adult refugees in Sweden, experiences of their life situation and well-being: A qualitative follow-up study." *Ethnicity & Health*. 10(2) 129-144. Doi: <http://dx.doi.org.ezproxy.bib.hh.se/10.1080/13557850500071145>

Bilaga 1

Intervjuguide

Bakgrund

- Kan du berätta lite kort om dig själv? Ålder, hemland, familjeförhållande osv
- Vad hade du för sysselsättning i hemlandet? Skola, arbete.
- Vill du berätta lite kort om hur du hade det i ditt hemland och om varför du flydde där ifrån?

Ankomst till Sverige

- När kom du till Sverige?
- Med vem/vilka kom du hit? Kompisar, kusiner osv.
- Ditt första intryck av Sverige?
- Vad hände när du väl landa i Sverige? Vart tog du vägen/ vände du dig?

Bemötande av myndigheter

- Vad fick du för hjälp från myndigheterna?
- Känner du att dom lyssnade på dig?
- Känner du att du blev väl bemött av handledarna, god man, utredarna osv?
- Finns det något du skulle vilja ändra på om du fick de idag?

Boendet

- Hur/När kom du till boendet och hur länge stannade du?
- Hur upplever du boendet? Allt ifrån personalen, till de andra som bodde där.
- Viket språk pratade ni på boendet? Ungdomar emellan och med personal?
- Hur många andra personer bodde du med på boendet?
- Hur var det att skaffa nya vänner på boendet? Umgicks du bara med personer från ditt hemland eller umgicks du även med andra nationaliteter?
- Vilka var gruppaktiviteter och vilka fick ni eget ansvar över?
- Känner du att boendet på något sätt har bidragit till din integration?
- Fanns det någon i personalen som du fick bättre kontakt med på boendet?

- Hur såg en dag ut på boendet?
- Har boendet stöttat dig genom skolan, lärandet av nya språket, nya fritidsaktiviteter?
- Hade du tillgång till hemspråk och vad gjorde ni där?
- Vad skulle du vilja förändra?
- Vad känner du var bäst och sämst med boende?

Integration

- Vad/vem/vilka känner du har bidragit mest till dig integration in i svenska samhälle? Skolan, vänner, boendet m.m.?
- Hur känner du att det svenska folket har bemött dig, både medan du bodde på boendet men även idag?
- Hur ser dit sociala nätverk ut? Förening, arbete, fritidsaktiviteter, förhållande.
- Vem/vilka känner du har hjälpt dig när du har behövt hjälp som mest? Vänner, boendet, god man?
- Har det varit svårt att skaffa ”svenska” kompisar? Följdfråga: varför?

Generellt

- Hur kändes det att veta att du fått permanent uppehållstillstånd?
- Vad var ditt största mål med att komma till Sverige?
- Har du märkt någon skillnad på hur du har upplevt vissa saker i början, som har ändrats ju längre du har varit här?
- Överlag, hur känner du inför din integration?
- Vem/vilka känner du har bidragit mest för att du ska få bästa möjliga integrering? Du själv, myndigheterna, boende mm?

Tegsti Tesfazghi

Max Balci Dirik

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se